Los Hechos

Chī māstā'ca Espíritu Santo

1 Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin
ca'psnap, ictzo'kli ixlīpō'ktu tū Jesús lītzuculh
tlahua ē māsu'yu. 2 Ictzo'kli tū tlahualh hasta
a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n
nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh a'ktin līmāpa'ksīn
ixapóstoles tī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn
ixpālacata Espíritu Santo chī tzē natascuja. 3 A'cxni'
Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh
ixapóstoles. Xla' tlahualh lhūhua' tū māsu'yulh
ixlīcāna' xalakahuan ixuanī't Jesús. Cātasu'yuni'lh
hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj.
Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n Dios.

4 A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit
tū nacāmaxquī'yān quinTāta'. Huā'mā' quit
iccāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n. 5 Ixlīcāna', Juan
ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Xtum chī nalī'a'kpaxā'tit.
Hui'xina'n nacātamaxquī'yān Espíritu Santo. Palaj
nacātamaxquī'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

6 Tī ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿ē chuhua'j nahui'lī'ya' a'ktin
līmāpa'ksīn nac Israel?

7 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catica'tzītit tzamā'
quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios
ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza'

tī māpa'ksīni'n. 8 Hui'xina'n namaktīni'nā'tit
lītli'hui'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān.
Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac
Jerusalén ē na ixlīpō'ktu Judea ē Samaria ē
ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.
9 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj
tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n. Tanūlh
nac a'ktin poklhnu' tū lītatzē'kli. 10 Xlaca'n
ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh
tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chi'xcuhuī'n
ixlacatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n
xastala'nka'. 11 Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Galilea, ¿tū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlakxoko Judas

12 Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican
Olivos. Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén
ixlīmakat a'cxtim chī tzē natlā'huancan a'ktin
quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzo'kni'
nac līmāpa'ksīn. Xlaca'n tataspi'tpālh nac
Jerusalén. 13 A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh
tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo
ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē
Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote
ē Judas ixtā'tin Jacobo. 14 Ixlīpō'ktuca'n lacxtim
ixta'orarlamā'nalh. Nā puscan ixta'orarlamā'nalh
ē María tī ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.
15 Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē
ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh
ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

16 —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca
na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David
līhuanli pūla ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. David
līchihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī
cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús. 17 Ū'tza'
huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huanān. Nā ū'tza'
ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n tā'scujāuj
Dios. 18 Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū
tlahualh tū jā tze lītamāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n
mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. 19 Ixlīpō'ktuca'n
xalanī'n nac Jerusalén taca'tzīkō'lh huā'mā'. Ū'tza'
līmāpācuhuīca ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n
Acéldama huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'.
20 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro
ixtacuhuīni' Salmos:
Calakmaka'nca ixchic.
A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.
Nā tatzo'kni' chuntza':
Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.
21 Pedro chihuīna'mpālh:
—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas
tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús
ixquincātā'latlā'huanān. 22 Catahuī'lh chā'tin tī
ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Juan mā'kpaxīlh
Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza'
nala hua'chi quina'n ē nalīchihuīna'n chī Jesús
lacastālancuana'nli.
23 Cālacsacca chā'tu' chi'xcuhuī'n. Ixtacuīni'
chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē
ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías. 24 Ē tat-
lahualh oración ē tahuanli chuntza':
—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya'
ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x

caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacnī'ta' huā'mā'
chā'tu'. 25 Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la
ixlakxoko Judas tī makxtekli ixtascujūt ē tlahualh
tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.
26 Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka.
A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē
ū'tza' līchi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh
ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

1 A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés,
ixlīpō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. 2 Xamaktin
macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac a'kapūn.
Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh pō'ktu
nac chic jā ixtahui'lāna'lh. 3 Cātasu'yuni'lh
hua'chi sī'ma'kā't tū tasu'yulh hua'chi macscut.
Cālakchā'lh chā'tunu' xlaca'n. 4 Ixlīstacna'ca'n
talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Tatzuculh
tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh
Espíritu Santo natachihuīna'n.
5 Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas,
chi'xcuhuī'n tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Xlaca'n
ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuālh. 6 A'cxni'
takexmatli tū macasā'nanli, tatakēstokkō'lh
ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu' chī
ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n.
7 Ixtalītamakchuyīmā'nalh ē talāhuanilh:
—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachi-
huīna'mā'nalh. 8 ¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn
tū chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n? 9 Makapitzīn
quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē
Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē

Asia. 10 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia
ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā'
pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala' nac Roma tī taminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlaca'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas.
11 Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia.
Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n. Quincātalīchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh Dios ixlītli'hui'qui —talāhuanilh.

12 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīkō'lh ē jā ixtaca'tzī chī
līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'?

13 Makapitzīn ixtalīkelhkamāna'mā'nalh ē
ixtaquilhuamā'nalh:

—Huā'mā' chi'xcuhuī'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhuī't

14 Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha'
chihuīna'lh:

—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n israelitas ē milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītit hui'xina'n huā'mā' ē
cakexpa'ttit quintachihuīn. 15 Tzamā' chi'xcuhuī'n
jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī
ixpālacata xmān makna'jāstza' tzi'saj. 16 Huā'mā',
tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

17 Chuntza' Dios huanli:
A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini'
quinEspíritu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n
natalīchihuīna'n quintachihuīn.
Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n
natalakahuāna'n.
18 Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu
huā'mā' quilhtamacuj tī quintatā'scuja,
chi'xcuhuī'n ē puscan.
Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.
19 Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn ē
natasu'yu tū talī'a'cnīn chi'xcuhuī'n nac
cā'ti'ya'tna'.
Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chi
jini'.
20 Chi'chini' jā naxkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī
ka'lhni'.
Ā'līstān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksīni' Jesu-
cristo a'cxni' namimpala.
Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.
Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.
21 Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani'
Māpa'ksīni' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

22 Pedro chihuīna'mpālh:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā'
tachihuīn. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza'
macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n
huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū lītlahualh Jesús
ixlītli'hui'qui Dios na milacatīnca'n. Huā'mā'
hui'xina'n ca'tzīyā'tit. 23 A'cxni' macamāstā'ca
Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē
camāmaknīnīca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n jā
tzeya chi'xcuhuī'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza'
chī ixtalacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē
chuntza' chī ixca'tzī Dios makāstza'. 24 Dios

mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh ixlītli'hui'qui
līnīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'līnīn.
25 David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacatīn.

Huī'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā ictitamakchuyīlh.

26 Ū'tza' līpāxuhualh quilīstacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū līpāxuhualh ixpālacata jā catimakxtekca quimacni'.

27 Hui'x jā catimakxtekti quilīstacna' nac cā'līnīn, ē jā catimakxtekti namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xatasicua'lanālani'.

28 Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'iclīlatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatīn.

29 Pedro chihuīna'mpālh:

—Chi'xcuhuī'n, israelitas chī quit,
na'iccāhuaniyān tū ixlīcāna' ixpālacata
quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas
ixuanī't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Huī'lhcus jā
mā'cnūca. 30 Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.
Ixca'tzī chī Dios ixuanī't ixlīcāna' nahui'lī chī
ixlīpuxcu' tī ī'xū'nātā'nat David. 31 David ixca'tzī
Cristo nalacastālancuana'n ē jā catitahui'lacha'
nac cā'līnīn ē jā catimasli ixmacni' Cristo.
Ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David. 32 Dios
mālacastālancuanīnī't huā'mā' Jesús. Quilīpō'ktuca'n
iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. 33 Dios līmāhua'ca'lh
Jesús ē līhui'līlh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios
maxquī'lh Jesús Espíritu Santo chuntza' chī huanli
pūla. Nā Jesús macamilh Espíritu Santo huā'tzā'.
Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē

kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j.
34 David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j
35 hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhlaktzi'.”

36 Pedro chihuīna'mpālh:

—Cataca'tzīkō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'līlh Jesús ixlīMāpa'ksīni' ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit.
37 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh. Kelhasqui'nīca Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tū na'ictlahuayāuj?

38 Pedro cāhuanilh:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milīpō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesucristo. Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacāmaxquī'yān Espíritu Santo.
39 Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tzē namaktīni'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē natamaktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē ixlīpō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

40 Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuhuī't jā tze tī tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

41 Tī ta'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'ī'lhcus huā'mā' quilhtamacuj

a'ktu'tun mil tachi'xcuhuī't. 42 Xlaca'n jā ix-
tamakxteka ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixta-
makxteka chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālacpitzī
pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtala-
capāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huan tī ixta'a'ka'ī xapūla

43 Ixlīpō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh
lhūhua' laka'tla' lī'a'cnīn tū talīmāsu'yulh
ixlītli'hui'qui Dios. 44 Ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī',
ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālacpitzī
ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. 45 Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē
tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlīpō'ktuca'n
chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. 46 Lakalīyān
ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzi
pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan.
Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n. 47 Ixtamakapāxuī Dios.
Ixcālaktzī'ncan tzeya chi'xcuhuī'n. Māpa'ksīni'
Dios ixmālhūhuī'pala lakalīyān. Lakalī lakalī
ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyīca chā'tin lū'ntu'

1 A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim
ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo.
Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración,
chī maktu'tun hora kōtanū. 2 Lakalī lakalī
ixtahui'la a'ntza' chā'tin chi'xcu' lū'ntu' chu
tunca ixlīlacatuncuhuī'nī't. Lakalī lakalī ixui'līcan
na ixtanquilhtīn nac templo xalacatzuna'j nac
xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuanī't. A'ntza'
ī'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan. Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū
nac templo. 3 A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē

Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh
tumīn. 4 Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro
huanilh:

—Caquilālakalaktzī'uj.

5 Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli huī'lh tū na-
maxquī'can. 6 Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxquī'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

7 Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca
ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhi. 8 Palaj tunca
tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha
ē ixmakapāxuīmā'lh Dios. 9 Ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't talaktzī'lh chī ixlatlā'huan ē
ixmakapāxuīmā'lh Dios. 10 Talakapasli ū'tza' tī
ī'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquilhtīn xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuanī't. Talī'a'cnīlh tū ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuīna'nli na ixtanquilhtīn Salomón

11 Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyanī'tcus,
ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastokca nac tanquilhtīn jā huanican ixtanquilhtīn Salomón
ē talī'a'cnīlh. 12 Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā',
cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, ¿tū ixpālacata lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilālakalaktzī'nāuj? Jā quilītli'hui'quica'n tū iclīmātzeyīnī'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeya
chi'xcuhuī'n. 13 Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n
Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatāta'na'ca'n.

Ū'tza' Dios māsu'yunī't ka'lhī līmāpa'ksīn
Jesús tī ī'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza'
tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit
na ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakxtekcu'tun
ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit. 14 Hui'xina'n
kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuanī't xmān tū
tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxtekca chā'tin
maknīni'. 15 Māmaknīnīni'ntit Jesús tī māstā'
latamat ē tī Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā'
quina'n icmāsu'yuyāuj chī lacastālancuana'nli.
16 Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' līmātzeyīca
huā'mā' chi'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē
lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'ī'nīn. Ū'tza'
līmātzeyīca na milacatīnca'n milīpō'ktuca'n
hui'xina'n.

17 'Chuhua'j chi'xcuhuī'n, quit icca'tzī hui'xina'n
jā ixca'tzīyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmaknīnīni'ntit
Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīni'nī'nca'n.
18 Dios māca'tzīnīni'lh xapūla Cristo napātīni'n.
Chuntza' tahuanli ixa'kchihuīna'nī'n Dios xala'
makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios. 19 Chuhua'j
hui'xina'n calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē
calakpalī'tit milīstacna'ca'n ē chuntza' naxapacan
mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj
a'cxni' Dios nacāsicua'lanātlahuani'yān
milīstacna'ca'n. 20 Namacamin Jesucristo tī
xapūla līhui'līlh Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n.
21 Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta
a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlīpō'ktu chī Dios
makāstza' cāmāchihuīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n tī
lactze. 22 Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yān
hui'xina'n chā'tin a'kchihuīna', chuntza'
chī quimacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.
Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlīpō'ktu tū
nacāhuaniyān.
23 Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā'
chi'xcu', ū'tunu'n nacāmālaksputūcan
ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n
tachi'xcuhuī't.
24 'Chuntza' tahuanli ixlīpō'ktuca'n
ixa'kchihuīna'nī'n Dios xamakāstza', Samuel ē
nā chuntza' tī tamilh ā'līstān. Xlaca'n tahuanli
na'a'kspula huā'mā'. 25 Hui'xina'n ixcamana'ca'n
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan
tū tlahualh quinDiosca'n ē quinapapana'ca'n.
Tlahuaca talacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh
Abraham:
Ixpālacata minatā'natna' nacāsicua'lanātlahuacan
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj.
26 A'cxni' Dios macamilh ī'Ska'ta', cālakmacamin
hui'xina'n pūla ixpālacata milīpō'ktuca'n
namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza'
nacātasicua'lanātlahuayān —huanli Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujnī'n

1 A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuīna'mā'nalh
tachi'xcuhuī't, talakmilh pālejni' ē ixcapitán
tropas xalanī'n nac templo ē nā saduceos.
2 Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata tū
ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhuī't ē chī
ixtalīchihuīna'n Jesús lacastālancuana'nli, ē chuntza'
nalīlacastālancuana'ncan. 3 Cāchi'paca Pedro ē Juan ē
cāmānūca nac pūlāchī'n. Kōtanūtza' ixuanī't, ē ū'tza'
cālīmakxtekca a'ntza' hasta ixlīlakalī. 4 Ta'a'ka'ī'lh

lhūhua' tī takexmatli tachihuīn. Ixlīlhūhua'ca'n chī
a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n.
5 Ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén
māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas ē
mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. 6 Milh Anás,
tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan ē Alejandro
ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xapuxcu' pālej.
7 A'cxni' ixcāhui'līcanī'ttza' Pedro ē Juan na
ixlacatīnca'n, cākelhasqui'nīca:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn tū lītlahua'tit huā'mā'?
¿Tīchu cāmacaminān lītlahua'tit huā'mā'?

8 Ixlīstacna' Pedro ixlītzuma Espíritu Santo ē
cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, māpa'ksīni'nī'n ē xana-
puxcu'nu' israelitas: 9 Chuhua'j quina'n
quilāmālacapū'nī'ta'uj ixpālacata a'ktin tū tze
ictlahuani'uj huā'mā' chi'xcu' ta'jatatlani' ē
ixpālacata chī lītatzeyīlh. 10 Caca'tzītit milīpō'ktuca'n
hui'xina'n ē cataca'tzīlh ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't israelitas huā'mā' tū a'kspulalh.
Huā'mā' chi'xcu' tī yālh na milacatīnca'n
ū'tza' līmātzeyīlh ixlītli'hui'qui Jesucristo xala'
nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n
māxtokohua'ca'nīni'ntit ē Dios mālacastālancuanīlh.
11 Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit
hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n
a'ktin chihuix. Chuhua'j huā'mā' Jesucristo
hua'chi chihuix tū pūla hui'līca ixtzā'stūn.
12 Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā
a'nampala ā'chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj
tī tzē quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.

13 A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksīni'nī'n chī Pedro ē
Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnīlh ixpālacata

ixtaca'tzī Pedro ē Juan xlaca'n catīhuālh
chi'xcuhuī'n ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza' talīca'tzīlh
xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. 14 Talaktzī'lh
chi'xcu' tī mātzeyīca ē ixyālh ixlacatīnca'n.
Jāla tahuanli jā tze tū tatlahualh Pedro ē
Juan. 15 Cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh
macsti'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī
ixtatlahua justicia. Talīkelhachihuīna'nli xlaca'n
16 ē talāhuanilh:

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n?
Ū'tunu'n tatlahuanī't a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn.
Huā'mā' taca'tzī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac
Jerusalén. Jāla cati'a'kskāhuī'uj. 17 Cacāmekē'klhauj
ē cacāhuaniuj jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhuīni'
Jesús. Chuntza' jātza' catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī'
ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

18 Cāmāta'satīnīni'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca
jātza' catalīchihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn
ā'maktin na ixtacuhuīni' Jesús. 19 Pedro ē Juan
takelhtīni'lh ē tahuanli:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios
na'iccākexmatni'yān hui'xina'n ē jā
na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit?
Caquilāhuaniuj. 20 Quina'n jāla ictimakxtekui
na'icuanāuj tū iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatnī'ta'uj
—tahuanli.

21 A'cxni' ixcāmekē'klhacanī't huam-
pala, cāmakxtekca. Jāla ixtamaclani' chī
nacālīmakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'ni'
tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't
ixtachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios chī lītzeyanli
lū'ntu'. 22 Ē huā'mā' chi'xcu' ixka'lhītza' līhua'ca'lh
tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasqui'ni'lh Dios cacāmaktāyalh jā titajicua'n

23 A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmakxtekcanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuanī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas.
24 A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlīlh ē tahuanilh Dios:

—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan.
25 Ixlītli'hui'qui Espíritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasītzī' tzamā' tachi'xcuhuī't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhuī't tū jā ixtapalh?

26 Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquiclhlaktzī'lh Dios.

Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,

ē talītalakaspi'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacnī't.

27 ’Ū'tza' ixlīcāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x, quinDiosca'n.
28 Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x līhui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milīmāpa'ksīn ē mintalacapāstacni'.
29 Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzi' chī quincātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmaktāyauj quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclīchihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj.
30 Camāsu'yu' milītli'hui'qui ē

cacāmātzeyi' ē calītla'hua' lī'a'cnīn ixlītli'hui'qui
Jesús miSka'ta' tī tze.
31 A'cxni' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh jā
ixtatakēstoknī't. Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n
talītatzumalh Espíritu Santo. Talīchihuīna'nli
ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahui'līlh tū ixtaka'lhī

32 Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī't ixtaka'lhī a'ktin
talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin
puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ix-
tamākēxtimīnī't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. 33 Apóstoles
ixtaka'lhī lhūhua' lītli'hui'qui. Ixtalīmāsu'yu
chī Māpa'ksīni' Jesús ixlacastālancuana'nī't. Ē
Dios ixcāsicua'lanātlahua. 34 Nūn chā'tin ī'sputni'
catūhuālh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī
ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalīmin
ixtapalh tū ixtastā'. 35 Ixtamaxquī' apóstoles.
Tamāpitzīlh chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n.
36 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' José.
Apóstoles tamāpācuhuīlh ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni'
Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni').
Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. 37 Xla'
ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmini'lh ixtapalh ē
cāmaxquī'lh apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

1 Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías.
Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n
tastā'lh pītzuna'j ixti'ya'tca'n. 2 Ananías māquī'lh
macsti'na'j ixtapalh. Nā ixpuscāt nā ixtā'līca'tzī.

Ananías līmilh tū quītāxtūlh ē cāmaxquī'lh apóstoles.
3 Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū ixpālacata lītanūlh skāhuī'ni' na milīstacna' ē lakpalīlh mintalacapāstacni' lī'a'kskāhuī'cu'tuna' Espíritu Santo ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh ti'ya't?
4 Mila' ixuanī't
ti'ya't a'cxni' jāna'j ī'stā'ya'. Mila' ixuanī't ixtapalh a'cxni' stā't ti'ya't. ¿Tū ixpālacata līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni'nī'ta' na ixlacatīn Dios.

5 A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh.
6 Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh
Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

7 Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzī tū ixa'kspulanī't.
8 Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ¿chī līstā'tit ti'ya't?

Puscāt huanilh chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

9 Pedro huanilh:

—¿Tū ixpālacata lālīca'tzīyā'tit a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspíritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh minkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

10 Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'.
11 Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli
huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

12 Apóstoles tatlahualh lhūhua' lī'a'cnīn
ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. Ixtatakēstoknī't

ixlīpō'ktuca'n na ixtanquilhtīn Salomón. 13 Nūn
chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n jā tā'takēxtimīcu'tunli
ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n. Tachi'xcuhuī't
ixtalaktzī'n apóstoles chī tzeya chi'xcuhuī'n. 14 Tī
ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n,
chi'xcuhuī'n ē puscan. 15 Ixcālīmincan ta'jatatlanī'n
nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'līcan nac
talajni' ē na ixpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui
xmān ixmāstilē'k Pedro ixcālīmātzeyīlh. 16 Nā
ixtamimā'nalh nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhuī't
xalanī'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j Jerusalén.
Ixtalīmin ta'jatatlanī'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'.
Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

17 Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhuī'n tī
ixta'a'ka'ī'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tasītzī'lh
xlaca'n. 18 Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac
pūlāchī'n. 19 Dios macamilh chā'tin ángel. Ē
cāmālaquī'ni'lh pūlāchī'n tzī'sa ē cāmāxtulh ē
cāhuanilh:

20 —Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē
cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu chī tzē
natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

21 A'cxni' ixtakexmatnī't huā'mā', tatanūlh
xaka'tla' nac templo a'cxni' ī'xkakamā'lhtza' ē
tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli.
Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē
ixlīpō'ktu xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel.
Cāmacā'nca policías natamāxtu tachī'nī'n nac
pūlāchī'n ē natalīmin. 22 A'cxni' policías tachā'lh,

jā cāmaclaca nac pūlāchī'n. Taquītaspi'tli ē
tamāca'tzīnīni'lh. 23 Tahualh:
—Icchā'uj nac pūlāchī'n ē iclaktzī'uj ē tzej ixlac-
chahua. Maktaka'lhna'nī'n ixtayāna'lh ixtanquil-
htīn nac pūlāchī'n. A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin
icmaclauj na ixpūchakān pūlāchī'n.
24 A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitán
xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua'
talacapāstacni'lh tūchu nala. 25 Palaj tunca milh
chā'tin ē cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n tī cāmānū'tit nac pūlāchī'n
tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē
tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuī't.
26 Palaj tunca ta'a'lh capitán ē policías ē
cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cālīminca līlacatzucu
ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't palh
ixcācucta'laca. 27 A'cxni' ixcālīmincanī'ttza',
cāhui'līca ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Xapuxcu'
pālej cākelhasqui'nīlh:
28 —¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jātza'
camāsu'yu'tit na ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n
cāmāsca'tīkō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén tzamā'
mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quina'n
iclē'nāuj cuenta ixpālacata maknīca Jesús.
29 Takelhtīni'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē
tahuanli:
—¿Ē chā tze palh na'iccākexmatni'yāuj
chi'xcuhuī'n ē jā Dios? 30 IxDiosca'n
quinatāta'na'ca'n mālacastālancuanīlh Jesús tī
hui'xina'n māmaknīnīni'ntit a'cxni' xtokohua'ca'ca
nac cruz. 31 Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh
na ixpekxtūcāna'j ē līhui'līlh xapuxcu' ē
makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlahualh ixpālacata xalanī'n

nac Israel natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē
nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. 32 Quina'n
iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē chuntza' līmāsu'yu
Espíritu Santo tī Dios cāmaxquī'nī't tī takexmatni'.

33 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh
ē ixcāmaknīcu'tuncan. 34 Chā'tin scujni', tī
fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla'
ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmapa'ksīn
ē ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' tāyalh ē huanli
cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzāla'j. 35 Gamaliel
cāhuanilh ā'makapitzīn scujnī'n:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Israel,
calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā'
chi'xcuhuī'n. 36 Ca'tzīyā'tit makāstza' ixuī'lh chā'tin
chi'xcu' ixtacuhuīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzī.
Makapitzīn chi'xcuhuī'n, hua'chi a'ktā'ti' ciento,
ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanīkō'lh tī
ixtastālani'nī't. Chuntza' līsputli tū ixmātzucunī't
Teudas. 37 Ā'līstān ixui'lapālh Judas xala' nac
Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaquī'lh
makapitzīn tī ixtastālani'. Nā Judas sputli.
Tata'a'kahuanīkō'lh tī ixtastālani'nī't. 38 Chuhua'j
iccāhuaniyān hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit
tzamā' chi'xcuhuī'n ē cacāmakxtektit. Palh huā'mā'
talacapāstacni' ē huā'mā' tamāsu'yun xmān ixlaca'n
chi'xcuhuī'n, ixlīmān nalaksputa. 39 Palh ixla' Dios,
jā maktin catimāpānū'tit. Jā catā'lākelhtaxtoktītit
Dios.

40 Ta'a'ka'ī'lh ixtachihuīn Gamaliel.
Cāmāta'satīnīni'nca apóstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica
jātza' catachihuīna'lh na ixtacuhuīni' Jesús.
Cāmakxtekca. 41 Pedro ē Juan tataxtulh
ixlacatīnca'n scujnī'n. Tapāxuhualh ixpālacata

cālaktzī'nca xlaca'n tze natapātī tū līmāxana'
ixpālacata Jesucristo. 42 Lakalī lakalī xaka'tla' nac
templo ē na ixchicca'n, jā ixtamakxteka tamāsu'yu
ē talīchihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

1 Huā'mā' quilhtamacuj ixtatachā'lhūhuī'tēlha tī
ixta'a'ka'ī'. Chi'xcuhuī'n griegos talāhuanilh he-
breos jā tze chī ixcāmāpitzini'can līhua' lakalī lakalī
tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē jā lacxtim ixcāmaxquī'can.
2 Kelhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n
tī ixta'a'ka'ī' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj
ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj līhua'.
3 Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon
chi'xcuhuī'n chī hui'xina'n tī cālakapasā'tit lactze ē
tī talītzuma Espíritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n.
Nacāmacamaxquī'yāuj huā'mā' tascujūt. 4 Quina'n
ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē
na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

5 Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca
Esteban, chā'tin chi'xcu' tī ixlītzuma Espíritu Santo
ē tī tzej ixa'ka'ī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro
ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala'
nac Antioquía tī ixcātā'a'ka'ī' israelitas. 6 Cālīminca
ixlacatīnca'n apóstoles ē cā'orarlīca ē cā'a'cpūhui'līca
ixmacanca'n.

7 A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'ī' ix-
tatachā'lhūhuītēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni'
ta'a'ka'ī'lh ē takexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

8 Esteban ixa'ka'ī ē ixka'lhī ixlītli'hui'qui
Dios. Ixtlahua lī'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n
tachi'xcuhuī't. 9 Tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n
na ixtemploca'n israelitas tī ixcāmāpācuhuīcan
Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē
Cilicia ē Asia. Ē tatā'lālīhuanilh Esteban. 10 Xlaca'n
jāla ixtatā'lāskāhuī' ixpālacata ixtalacapāstacni'
Esteban ē ixpālacata Espíritu Santo tī ixmāchihuīnī.
11 Xlaca'n taxokolh ā'makapitzīn nata'a'ksa'nīni'n
ixtakexmatnī't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē
Dios. 12 Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhuī't ē
xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn. Xamaktin laktalacatzuna'jīca
Esteban ē chi'paca ē līminca ixlacatīnca'n scujnī'n.
13 Cāhui'līca tī natahuan tū jā ixlīcāna' ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā makxteka a'ksa'n
līmāpa'ksīn ē tzamā' xaka'tla' templo tū
xatasicua'lanālan. 14 Ickexmatui a'cxni' huanli
Jesús xala' nac Nazaret namālaksputū xaka'tla'
templo ē natalakpalī tahuilat tū māsu'yulh Moisés.

15 Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahua-
can justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ix-
tasu'yu hua'chi ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

1 Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿Ē ixlīcāna' huā'mā'?

2 Esteban huanli:

—Chi'xcuhuī'n, israelitas hua'chi chī quit, cak-
expa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n
Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac

Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahui'la nac Harán.
3 Dios huanilh:

Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasnī'n ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

4 Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni'ca'n caldeos ē
a'lh tahui'la nac Harán. A'cxni' ixnīnī'ttza' ixtāta'
Abraham, Dios līmilh Abraham nac cā'lacchicni'
jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. 5 Dios jā
maxquī'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pītzuna'j jā nayāhua
ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla'
ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha.
6 Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmakapātīnīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

7 Quit na'iccāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'līstān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxuī huā'tzā'.

8 Dios hui'līlh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata
ixcāchu'cucan chi'xcuhuī'n israelitas ixpālacata
nacālīlakapascan. Tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha
Abraham, ixtacuhuīni' Isaac. Ixlī'a'ktzayan
quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha.
Ā'līstān tahuī'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac,
ixtacuhuīni' Jacob. Ā'līstān Jacob ka'lhīlh
kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.
9 'Quinapapana'ca'n ixtaquiclhlaktzī'n
ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca
nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha. 10 Dios
makapūtaxtūlh ixlīpō'ktu tū pātīlh. Dios maxquī'lh
José talacapāstacni' na ixlacatīn Faraón tī puxcu'

xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhuī' José. Līhui'līlh chī gobernador nac Egipto. Hui'līlh namāpa'ksīkō' pō'ktu ixchic Faraón.

11 ’Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlīpō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātīni'lh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'.
12 A'cxni' kexmatli Jacob ixa'nan trigo nac Egipto, pūla cāmacā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. 13 A'cxni' ta'a'mpālh ixlīmaktu', José cāhuanilh ixnapuxcu'nu': “Quit mistancuca'n.” Faraón māca'tzīnīca ixtā'timīn José ixtahuanī't. 14 José māta'satīnīni'lh Jacob tī ixtāta' ē ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhuī't. 15 Jacob a'lh tahui'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanīkō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. 16 Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Lītamāhualh tumīn.

17 ’Ixtalacatzuna'jītēlha quilhtamacuj a'cxni' ixmākentaxtūlh Dios tū ixuaninī't Abraham. Tachi'xcuhuī't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. 18 Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. 19 Xla' cā'a'kskāhuī'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmakapātīnīnli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlacstīnca'n natanī. 20 Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhuī'lh Moisés ē tzēhuanī't ixuanī't na ixlacatīn Dios. Ixmaktaka'lhmā'ca a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. 21 A'cxni' quīhui'līca Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi ixlīcāna' ixka'hua'cha.
22 Moisés māsca'tīca ixlīpō'ktu talacapāstacni' xala'

nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

23 ’A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta,
puhuanlitza' palh nacālaka'n ixtalakapasni'
tī israelitas. 24 Laktzī'lh chī chā'tin egipcio
ixmakapātīnīmā'lh chā'tin israelita. Moisés
līmaktāyalh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza'
tapānūni'lh tū ixmakca'tzī. 25 Moisés ixpuhuan
israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacnī't
nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xlaca'n jā
ixtakexmata. 26 Ixlīlakalī huampala cālakchilh
Moisés chā'tu' israelitas ixtalātucsmā'nalh ē
ixlāmakxtekecu'tun ē cāhuanilh: “Chi'xcuhuī'n,
hui'xina'n lītalakapasnī'n. ¿Tū ixpālacata
lālītucspā'na'ntit?” 27 Tī ixlacatāquī'mā'lh
ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh:
“¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē
quijuezca'n? 28 ¿Ē naquimaknīcu'tuna' quit chī
ma'kni' huā' kōtan egipcio?” 29 A'cxni' kexmatli
huā'mā', Moisés tzā'lalh. Chā'lh cā'lacchicni' nac
Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza'
tatahuī'lh chā'tu' ixcamana'.

30 ’A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta,
chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't
ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhuīni' Sinaí. A'ntza'
tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'hui' tū
ī'lhcumā'lh. 31 A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī
tū ī'lhcumā'lh. Ē talacatzuna'jīlh nalaktzī'n.
Ixtachihuīn Dios huanilh:

32 Quit ixDiosca'n minatāta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.

Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun.
33 Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatīn Dios.
34 Quit ixlīcāna' iclaktzī'nī't chī cāmakapātīnīmā'ca quintachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh nac Egipto.
Ickexmatnī't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyujnī'ta'nchi na'iccāmakapūtaxtū.
Chuhua'j cata't.
Na'icmacā'nān nac Egipto.
35 ’Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh
a'cxni' tahuanli: “¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chi
quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh
huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'.
Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin
putzuna'j qui'hui'. 36 Moisés cāmāxtulh
quinapapana'ca'n. Xla' tlahualh laka'tla'
lī'a'cnīn nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko Mar ē nac
cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. 37 Huā'mā' ū'tza'
Moisés tī cāhuanilh israelitas:
Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.
Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.
Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.
38 Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī'lh a'cxni'
ixtatakēstoknī't nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel
tā'chihuīna'nli nac sipej Sinaí. Moisés cāhuanilh
quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés
maktīni'lh tachihuīn tū jā maktin catisputli ē
ū'tza' quincāmaxquī'n.
39 ’Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takex-
matni'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh.
Ixtataspi'tcu'tun nac Egipto. 40 Tahuanilh Aarón:
Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tzīyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun
nac ti'ya't Egipto.
41 Xlaca'n tatlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu
hua'chi xaska'ta' huācax ē maknīca animalh ē
maxquī'ca talakalhu'mān ídolo. Talīpāxuhualh tū
ixtalītlahuanī't ixmacanca'n. 42 Dios cātamakatīni'lh
xlaca'n ē cāmakxtekli natalaktaquilhpūta sta'cu.
Nā chuntza' tatzo'kni' nac libro tū tatzo'kli
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Huanli:
¿Ē quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū
xatamaknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca
ti'ya't?
43 Hui'xina'n līta'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlak-
taquilhpūtacan, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu
hua'chi sta'cu.
Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.
Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakat
Babilonia.
44 Esteban chihuīna'mpālh:
—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n
ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu
Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza'
ixtlahuacanī't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nī't
Moisés. 45 Quinapapana'ca'n tamaktīni'lh
ixa'cchic. Talīmilh a'cxni' tatā'tanūchi Josué
na ixti'ya'tca'n ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n tī
Dios cāmāxtulh ixlacatīnca'n quinapapana'ca'n.
A'ntza' tamakxtekli a'cchic hasta a'cxni'
ixquilhtamacuj David. 46 Dios līpāxuhualh David
chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios tī nā
ixDios Jacob. 47 Tī tlahualh ixchic Dios, ū'tza'
Salomón. 48 Dios xaka'tla' jā tahui'la nac a'ktin
chic tū tatlahuanī't chi'xcuhuī'n. Nā chuntza'
huanli ixa'kchihuīna' Dios:

49 Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj.
¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.
¿Jāchu na'icjaxa quit?
50 ¿Ē jā quit iclītlahualh quimacan ixlīpō'ktu tū a'nan?

51 Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit
milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā
kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na' tā'lāhuaniyā'tit
Espíritu Santo. Chuntza' chī ixtala
minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit
hui'xina'n. 52 Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli
ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuanli
xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n
macamāstā'tit ē maknī'tit. 53 Hui'xina'n
maktīni'ntit līmāpa'ksīn tū tamacamāstā'lh ángeles
ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanilh Esteban.

Maknīca Esteban

54 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē
talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī tasītzī'lh.
55 Ixlīstacna' Esteban ixlītzuma Espíritu Santo.
Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzī'lh
taxkaket jā huī'lh Dios. Laktzī'lh Jesús ixyālh na
ixpekxtūcāna'j Dios 56 ē huanli:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n a'kapūn laquī'yālh, ē Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

57 Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē
cā'a'kachi'paca. Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talak-
minkō'lh. 58 Māxtuca Esteban nac cā'lacchicni'
ē cucta'laca. Testigos tahui'līlh ixlu'xu'ca'n na

ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo.
59 A'cxni' cucta'laca Esteban huanilh Dios:
—Māpa'ksīni' Jesús, icmacamaxquī'yān quilīstacna'.
60 Tatzokostalh ē huanli palha':
—Māpa'ksīni', cacāmātza'nkēna'ni' tū quintatlahuani'mā'nalh.
A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

1 Saulo ixcātā'līca'tzī chī līmaknīca Esteban.
Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokokecan
tī ixta'a'ka'ī' nac Jerusalén. Ixlīpō'ktuca'n
ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria.
Tatachokolh xmān apóstoles. 2 Makapitzīn
chi'xcuhuī'n, tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios, talē'lh
Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. 3 Saulo
ixcāmālaksputūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'ī'. Tzuculh
tanū a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chi'xcuhuī'n
ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatze tachihuīn nac Samaria

4 Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhuālh
ē ixtalīchihuīna'n xatze tachihuīn. 5 Felipe
a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria.
Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. 6 Lhūhua'
tachi'xcuhuī't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani
Felipe. Takexmatli ē talaktzī'lh lī'a'cnīn tū
ixtlahua. 7 Tū jā tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē
ixcātaxtuni' tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun
ē tī ī'xcāhui'huananī't ixcāmātzeyīmā'ca. 8 Lhūhua'
ixa'nan tapāxuhuān tzamā' nac cā'lacchicni'.
9 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Simón. Xla'
xapūla ixuanī't xantilh nac tzamā' cā'lacchicni'.

Ixcā'a'kskāhuī'mā'lh xalanī'n nac Samaria. Huanli
ū'tza' xaka'tla'.
10 Tzej ixtakexmatni' Simón
ixlīpō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'.
Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītli'hui'qui Dios.

11 Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata
makāstza' ixcālī'a'kskāhuī'nī't ixlīxantilh.
12 Felipe
cālītā'chihuīna'lh xatze tachihuīn chī Dios
māpa'ksīni'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n
ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli chi'xcuhuī'n ē puscan.
13 Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpaxli ē stālani'lh Felipe.
A'cxni' Simón laktzī'lh lhūhua' lī'a'cnīn tū tlahualh
Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

14 A'cxni' taca'tzīlh xalanī'n nac Samaria
ixtamaktīni'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, apóstoles
nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac
Samaria.
15 Xlaca'n tamilh ē ta'orarlīlh ixpālacata
natamaktīni'n Espíritu Santo xalanī'n nac
Samaria.
16 Jāna'j ixcālakyujachi Espíritu Santo.
Xmān ixtalī'a'kpaxnī't na ixtacuhuīni' Jesús.
17 Cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n ē tamaktīni'lh
Espíritu Santo.

18 Simón laktzī'lh chī Ēspíritu Santo maktīni'nca
a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē
cāmālacnūni'lh tumīn.
19 Huanli Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' lītli'hui'qui ē
chuntza' chī catīhuālh na'ica'cpūhui'lī quimacan nā
namaktīni'n Espíritu Santo.

20 Pedro huanilh:

—Calaksputli mintumīn ē nā hui'x casputti
ixpālacata puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn tū Dios

māstā'. 21 Hui'x jāla catimaktīni' tzamā' ta-
lakalhu'mān ixpālacata jā tze milīstacna' na ixla-
catīn Dios. 22 Camakxtekti tzamā' tū jā tze tala-
capāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān
tzamā' talacapāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'.
23 Iclaktzī'nān hui'x jā tzeya chi'xcu'. Hui'x jāla
makxteka tū jā tze.

24 Kelhtīni'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula
tū hui'xina'n quilāhuaniuj.

25 A'cxni' xlaca'n ixtalīmāsu'yunī'ttza'
ē ixtalīchihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios,
tataspi'tpālh nac Jerusalén. Talīchihuīna'nli xatze
tachihuīn ixla' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n
samaritanos.

Felipe ē chā'tin chi'xcu' xala' nac Etiopía

26 Tā'chihuīna'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios
macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej
Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca
ti'ya't.

27 Felipe tā'kaquī'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin
chi'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin
scujni' ixuanī't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n
reina ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu',
xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina.
Quīlachi nac Jerusalén namakapāxuīchi Dios.
28 Ixtaspi'tmā'lhtza' ē ixpūmimā'lh a'ktin
carreta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isaías, tī
ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. 29 Espíritu Santo
huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē
catā'pi.

30 Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jīlh ē kexmatli
tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'knī't Isaías. Felipe
kelhasqui'nīlh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

31 Kelhtīlh:

—¿Ē chī na'iclīkexmatni' palh jā tī tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

32 Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā
huan chuntza':

Hua'chi chī lē'ncan lakatin oveja tū namaknīcan,
chuntza' lē'nca;
ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta,
chuntza' tzamā' chi'xcu' jā tū huanli.

33 Māmāxanī'ca ē jā tlahuani'ca justicia.
¿Tīchu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?
¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palh maktin
maknīca ē mālaksputūni'ca ixlatamat nac
cā'quilhtamacuj?

34 Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu līchihuīna'mā'lh huā'mā' Isaías? ¿Ixlīmān līchihuīna'ncan, o līchihuīna'mpala ā'chā'tin?

35 Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū
ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsu'yuni'lh
ixpālacata Jesús. 36 A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej,
tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa?

37 Felipe huanilh:

—Palh hui'x lī'a'ka'ī'ya' pō'ktu milīstacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:
—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.
38 Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh
nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Fe-
lipe mā'kpaxīlh. 39 A'cxni' tatacutli, ixEspíritu
Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' lak-
tzī'lh. A'mpālh ē pāxuhualh. 40 Felipe chā'lh nac
cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze
tachihuīn ixla' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'
hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 22:6-16; 26:12-18

1 Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni'
ē ixcāmaknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej 2 ē
squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n
israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza
chi'xcuhuī'n ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē
nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. 3 Saulo
ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Dam-
asco. Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn
lītamacsti'li'lh. 4 A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin
tachihuīn tū huanica:
—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputza-
tokokeya'?
5 Saulo kelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?
Xla' huanli:
—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu
tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin
cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan.
6 Saulo xpipilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

7 Chi'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli. 8 Saulo tā'kaquī'lh nac ti'ya't.
A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli.
Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco. 9 A'ntza'
tamakxtekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

10 Ixuī'lh nac Damasco chā'tin chi'xcu' tī ixa'ka'ī'ni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

11 Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac
Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh. 12 Ū'tza' līlakachuyanī't ē
laktzī'nī't chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

13 Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'ī'ni' mintachihuīn.
14 Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxquī'nī't līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quilīpō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

15 Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn

ē na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas. 16 Quit
na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n quimpālacata.
17 Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixuī'lh Saulo.
A'cpūhui'līlh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't. Ū'tza' quimacaminī't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalītatzumakō'ya' Espíritu Santo na milīstacna'.

18 Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū
ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpālh.
Tā'kaquī'lh ē palaj tunca a'kpaxli. 19 Huā'yalh
ē tatli'hui'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahuī'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuīna'nli nac Damasco

20 Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo
tzuculh līchihuīna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā'
ī'Ska'ta' quinDiosca'n. 21 Talī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n tī
takexmatli ē talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālaksputūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Minī't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza' līmilh huā'tzā'.

22 Saulo ā'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē
ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacnī't. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātzā'lani'lh israelitas

23 A'cxni' ixpātle'kēnī'ttza' lakma'jtza' quilhta-
macuj, israelitas tachihuīna'nli natamaknī Saulo.
24 Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lhmā'ca. Pō'ktu
quilhtamacuj ē pō'ktu tzī'sa ixtaka'lhītīmā'nalh

jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixta-
maknīcu'tun. 25 Cā'tzī'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē
tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac
xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' līpūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

26 Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun
tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā
ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'nī'ttza'. 27 Bernabé
cālīmini'lh Saulo lī'apóstoles. Cāhuanilh chī Saulo
ixlaktzī'nī't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī
tā'chihuīna'nli. Cāhuani'lh chī Saulo ixlīchihuīna'nī't
nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n.
28 Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén.
29 Ixlīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n.
Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuīna'n griego.
Ixtamaknīcu'tun Saulo. 30 A'cxni' tā'timīn taca'tzīlh
huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac
Tarso.

31 Cā'līpāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacx-
timī na ixlīpō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē
Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha
Māpa'ksīni'. Espíritu Santo ixcāmāko'xamāka'tlī ē
ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

32 Pedro calhāxcuhuālh ixlatlā'huan ē cālakmilh
tī ixta'a'ka'ī' xalanī'n nac Lida. 33 A'ntza' maclalh
chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh
na ixpūtama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēnī'n
ixlū'ntū'nunī't. 34 Pedro huanilh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē
camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaquī'lh Eneas. 35 Ixlīpō'ktuca'n tī
ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzī'lh Eneas

ixtzeyanī'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālancuana'nli

36 Ixuī'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'ī'.
Ixtacuhuīni' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuīni'
griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze.
Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān. 37 Huā'mā'
quilhtamacuj ta'jatatlalh ē nīlh. Ixmāpaxīcanī'ttza'
ē ixcāxmāpī'canī'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. 38 Tā'timīn
nac Jope takexmatli Pedro ixuī'lh nac Lida,
ixlacatzuna'j nac Jope. Cālakmacā'nca chā'tu'
chi'xcuhuī'n. Xlaca'n tahuanilh Pedro:
—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.
39 Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālakchā'lh,
lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlīpō'ktuca'n tī
ixcānīmaka'ncanī'ttza' talītalacxtimīlh jā ixmā'lh
Dorcas ē tacalhuanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu'
tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixuī'lhcus. 40 Pedro
cāmāxtulh ixlīpō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orarlīlh.
Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanilh:
—Tabita, catā'kaqui'.
Lacahuāna'nli ē laktzī'lh Pedro ē tā'kaquī'lh ē
tahuī'lh. 41 Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro
cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'ī' ē tī ixcānīmaka'ncanī't ē
cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan. 42 Huā'mā'
ca'tzīkō'ca na ixlīpō'ktu Jope. Lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh
Māpa'ksīni' Jesucristo. 43 Pedro tachokolh
a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin
chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

10

Pedro ē Cornelio

1 Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican
Cornelio. Xla' capitán ixuanī't a'ktin nac batallón

tū ixuanican Italiano. 2 Cornelio ixlakachi'xcuhuī'
ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n
xalanī'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē
pō'ktu quilhtamacuj ixorarlīni' Dios. 3 A'ktin
quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio
lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios
macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

4 Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī
māstā'ya' talakalhu'mān. 5 Chuhua'j cacāmacapi
chi'xcuhuī'n nac Jope ē camāta'satīnī'ni' Simón
tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. 6 Xla'
tētachokonī't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī
ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuaniyān
tū natlahua'ya'.

7 A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cor-
nelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa
tī ixlakachi'xcuhuī' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic.
8 A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuaninī't ángel, cāmacā'lh
nac Jope.

9 Ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē
ixtatalacatzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī
tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic
na'orarlī. 10 Ē tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun.
Līhuan ixcāxtlahuamā'ca līhua', Pedro lakachuyalh.
11 Laktzī'lh a'kapūn laquī'yālh ē hua'chi a'ktin
ka'tla' sábana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli
na ixlacatīn. 12 A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlīpō'ktu
animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūnī'n.
13 Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

14 Pedro huanli:
—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.
15 Kexmatpālh ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:
—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuanī't tze.
16 Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sábana
tayapalacancha' nac a'kapūn. 17 Pedro
ixlacapāstacuī'lh ixpālacata jā ixca'tzī tū
ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā'
chi'xcuhuī'n, tī ixcāmacaminī't Cornelio,
takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj
tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. 18 Palha'
tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahuī'lh
chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī
ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. 19 A'cxni' Pedro
ixlacapāstacuī'lh chī lakachuyanī't, Espíritu Santo
huanilh:
—Chā'tu'tun chi'xcuhuī'n taputzayān. 20 Catāya'
ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': "Jā icti'a'lh."
Quit iccāmacaminī't.
21 Pedro cālakyujli chi'xcuhuī'n ē huanli:
—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit?
22 Xlaca'n takelhtīlh:
—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu'
ē jicua'ni' Dios. Talaktzī'n israelitas tzeya chi'xcu'.
Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio
namāta'satīnīni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.
23 Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catata-
chokokelh huā'mā' tzī'sni'. Ixlīlakalī cātā'a'lh ē nā
ta'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.
24 Ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea.
Cornelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'nī't
ixtalakapasnī'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa.

25 A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh.
Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh.
26 Pedro mā'kaquī'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

27 A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha
ē lhūhua' cāmaclalh tī ixtatakēstoknī't. 28 Pedro
cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chā'tin israelita jāla
catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh
na ixchic. Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā
tze ā'chā'tin chi'xcu' ē xmān catīhuālh. 29 Ū'tza'
iclīmilh a'cxni' quimāta'satīnīni'nca ē jātū tū
icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu ixpālacata
quilālīmāta'satīnīni'uj?

30 Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatza' quit jā xa'icuā'yamā'lh. Hua'chi
maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlamā'lh na
quinchic. Chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacatīn
ē ixka'lhī ixlu'xu' tū ī'xkaka. 31 Quihuanilh:
“Cornelio, Dios kexmatnī't minoración ē
lacapāstacmā'lh chī māstā'ya' talakalhu'mān.
32 Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē
camāta'satīnī'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu'
ixtacuhuīni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic
Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla'
namin ē natā'chihuīna'nān.” Chuntza' quihuanilh.
33 Ū'tza' iclīmāta'satīnīni'n palaj tunca. Hui'x
quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j
quilīpō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn
Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksīnī'ta'n
nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

34 Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j quit icca'tzī ixlīcāna' Dios lacpuhuan
lacxtim ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhuī'n. 35 Xalanī'n
calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios
ē tatlahua tū tze, ū'tunu'n tamakapāxuī Dios.
36 Dios cāmacamini'lh israelitas ixtachihuīn.
Cāmāsu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios
ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksīkō'. 37 Hui'xina'n
ca'tzīyā'tit chī māsu'yucanī't xatze tachihuīn
pūla nac Galilea ē ā'līstān nac Judea a'cxni'
Juan ixmāsu'yunī'ttza' ē ixmā'kpaxīni'nī'ttza'.
38 Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret,
ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan
tū tze ē ixcāmātzeyītlā'huan tī ixtapātīni'n
ixpālacata tū māstā' skāhuī'ni'. Huā'mā' tzē
tlahualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh.
39 Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlahualh Jesús na
ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén.
Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza'
maknīca. 40 Dios mālacastālancuanīlh ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n
Jesús. 41 Jā cāmāsu'yuni'lh ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't. Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān
quina'n tī quincālacsacnī'ta'n na'icmāsu'yuyāuj
ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē
ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'.
42 Dios quincāhuanin na'iccāmāsu'yuni'yāuj
tachi'xcuhuī't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī
Dios hui'līlh chī ixJuezca'n xalakahuan ē
xanīnī'n. 43 Ixlīpō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios,
xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlīpō'ktu tī talīpāhuan
Jesús, xlaca'n nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

44 Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espíritu Santo cālakyujchi ixlīpō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh
Pedro. 45 Talī'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī
ē ixtatā'minī't Pedro. Talī'a'cnīlh ixpālacata ixcāmaxquī'mā'ca Espíritu Santo tī jā israelitas.
46 Cālī'a'cnīca ixpālacata ixcākexmatcanī't chī ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh
Dios. 47 Pedro cāhuanipālh:

—¿Ē huī'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuhuī'n? Ā'nā xlaca'n cāmaxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātamaxquī'n Espíritu Santo.

48 Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxli na ixtacuhuīni' Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

1 Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahui'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chi ixta'a'ka'ī' ixtachihuīn
Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. 2 A'cxni' Pedro
chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas.
3 Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūnī'ta' jā tahui'lāna'lh chi'xcuhuī'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata cātā'huā'ya'nī'ta'?

4 Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:
5 —Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlamā'lh
e iclakachuyalh. Iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sábana tū yujchi nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'
ē quilakchilh. 6 Iclaktzī'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahua'nan ē lūhua' ē spūnī'n.

7 Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: "Pe-
dro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't." 8 Icuanilh:
"E'ē, Māpa'ksīni'. Jā maktin icua'nī't tū catūhuālh
ē tū jā tze." 9 Quintā'chihuīna'mpālh ixlīmaktu' nac
a'kapūn. Quihuanilh: "Jā cahua'nti jā tze tū Dios
tlahuanī't tze." 10 Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun
ē tayapalacancha' tālhmā'n. 11 Palaj tunca tachilh
nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhuī'n tī
ixquilakmacamincanī't nac Cesarea. 12 Espíritu
Santo quihuanilh: "Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā
icti'a'lh." Ē quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timīn.
Ictanūj na ixchic Cornelio. 13 Xla' quincāhuanin
chī laktzī'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh
ē huanilh: "Cacāmacapi chi'xcuhuī'n nac Jope ē
calīminca Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pe-
dro. 14 Xla' nahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtuya'
hui'x ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na minchic."

15 Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espíritu
Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla.
16 Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús:
"Ixlīcāna' Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Hui'xina'n
nalī'a'kpaxā'tit Espíritu Santo." 17 Dios cāmaxquī'lh
Espíritu Santo nā chuntza' chī quincāmaxquī'n
quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿Ē tīchu quit
na'iclīmāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

18 A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli.
Palaj tunca tatzuculh tachihuīna'n chī ixlīka'tla'
Dios ē tahuanli:

—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtala-
capāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā
chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

19 A'cxni' maknīca Esteban, tzucuca
cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'nī't. Xlaca'n tatzā'lalh
ē ixta'a'kahuankō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac
Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica
xatze tachihuīn xmān israelitas. 20 Makapitzīn
xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh
nac Antioquía. Cātā'chihuīna'nca tī jā israelitas.
Ē cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixla' Jesús.
21 Jesucristo cāmaxquī'lh lītli'hui'qui ē chuntza'
lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.

22 Cāmāca'tzīnīca tī ixta'a'ka'ī'nī't xalanī'n nac
Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca
Bernabé a'ntza'. 23 A'cxni' chā'lh, laktzī'lh chī
Dios ixcāsicua'lanātlahuanī't, ē pāxuhualh. Bernabé
cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calīhui'lī'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

24 Bernabé tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ixlīstacna'
ixlītzuma Espíritu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua'
tachi'xcuhuī't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

25 Ā'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso.
26 A'cxni' maclalh, līmilh nac Antioquía. A'ktin cā'ta
Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'nī't.
Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhuī't. A'ntza'
nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuīcan cris-
tianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

27 Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén
makapitzīn ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tachā'lh
nac Antioquía. 28 Chā'tin, tī ixuanican Agabo,
tāyalh na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh
Espíritu Santo. Huanli calhāxcuhuālh na'a'nan
a'ktin ka'tla' tatzi'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni'
Claudio ixmāpa'ksīni'n. 29 Tī ixta'a'ka'ī'nī't

talīhui'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn
xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā'
chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. 30 Chuntza'
tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay
xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

12

Maknīca Jacobo ē chī'ca Pedro

1 Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican
Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī
ixta'a'ka'ī'nī't. 2 Līmāmaknīnīni'nli cuchilu
Jacobo ixtā'tin Juan. 3 A'cxni' laktzī'lh Herodes
israelitas talīpāxuhualh tū tlahualh, ā'chulā'
cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīni'nli.
Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni'
tahua'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura.
4 A'cxni' Herodes ixmāchi'panīni'nī't Pedro ē
māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n. Cāmacamaxquī'ca
kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lha
ē ixtalālīlakpalītēlha līkelhatā'ti'n. Herodes
ixpuhuan ixlīminca ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't
a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua.
5 Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē
ixtamaktaka'lhmā'nalh. Tī ixta'a'ka'ī'nī't jā tajaxli
talī'orarla ē tasqui'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

6 A'ktin tzī'sni' Pedro ī'lhtatamā'lh nac
pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī.
Ī'lhtatamā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu'
tropas ē ixcātā'lāmacachī'maxquī'canī't chā'tunu'
tropa. Ē a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn
mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchī'n. 7 Xamaktin

tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. A'ktin
taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n. Ángel tāpātoklhli
Pedro ē mālakahuanīlh ē huanilh:

—Palaj catā'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro. 8 Ángel huanilh:

—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincaclhi'.

Chuntza' tlahualh Pedro. Huanipālh ángel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistāla'ni'.

9 Pedro taxtulh ē ī'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī
palh ixlīcāna' tū ixtlahuamā'lh ángel. Ixpuhuan
ixlakachuya. 10 Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ix-
maktaka'lhmā'lh ē ā'līstān tatētaxtupālh ā'chā'tin.
Tachilh nac mākelhcha xalīcā'n jā lactanūcan nac
cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaquī'lh. Xlaca'n tatētaxtulh
nac kentin tej. Palaj ángel makxtekli Pedro.
11 A'cxni' Pedro tzeya ca'tzīlh ē huanli:

—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamilh
ixángel ē quimakapūtaxtūnī't na ixlīmāpa'ksīn
rey Herodes. Quimakapūtaxtūnī't tū
ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

12 A'cxni' ixlacapāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro
chā'lh na ixchic María tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī
ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. A'ntza' līlhūhua'
ixtastokcanī't ē ixta'orarlamā'nalh. 13 Pedro
toklhli nac mākelhcha jā lactanūcan na
ixtanquilhtīn chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanican
Rode, milh kelhasqui'nī tīchu xla'. 14 Kelhlakapasli
Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā līmālaquī'ni'lh ē
palaj tu'jnuntēlha tanūpālh nac chic. Cāhuanilh
tī ixtatakēstoknī't:

—Layālh Pedro nac kēpūn.

15 Xlaca'n tahuanilh:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlīcāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuanli:

—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k ángel tī maktaka'lha Pedro.

16 Pedro ā'chulā' palha' toklhli nac mākelhcha.
A'cxni' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro ē talī'a'cnīlh.
17 Pedro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh.
Cāhuanilh chī Dios līmāxtulh nac pūlāchī'n.
Cāhuanilh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.

18 Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīlh
ixpālacata chī lītzā'lalh Pedro. 19 A'cxni' Herodes
māputzīni'lh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasqui'nīlh
tropas tī ixcāyāhuacanī't natamaktaka'lha ē
cāmāmaknīnīni'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē
a'lh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

20 Herodes ixcātā'lāsītzī'nī't xalanī'n nac
Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli
palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto
tī ixmaktaka'lha jā ī'lhtata rey. Xlaca'n
ixtalīmāko'xamixīcu'tun ixpālacata ixlīhua'tca'n tū
līmincancha' na ixcā'lacchicni' rey. 21 Lakchā'lh
quilhtamacuj tū ixcālhcāni'nī't Herodes.
Ixlhakā'nī't ixlu'xu' tū ixtasu'yu chī rey
ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuīna'nli.
22 Tachi'xcuhuī't tamāta'sīlh:

—Jā chi'xcu' tī chihuīna'mā'lh. Hua'chi chā'tin dios.

23 Xamaktin chā'tin ixángel Dios
makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmakxtekli

talaktaquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē nīlh.
24 Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē
cālakchā'lh ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n.
25 A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't
ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talīchihuīna'n xatze tachihuīn

1 Chī ū'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahui'lāna'lh a'kchihuīna'nī'n ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuhuīni'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo.
2 Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtamā'nalh Dios ē ixtalīhui'līnī't jā tū natahua'. Espíritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmaxquī'.
3 Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīlh ē ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmacā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

4 Espíritu Santo cāmacā'lh Bernabé ē Saulo. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't.
5 A'cxni' tachilh nac Salamina, talī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n.
6 A'cxni' tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachilh nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chi'xcu' israelita ixtacuhuīni' Barjesús. Xla'

xantilh ixuanī't ē a'kchihuīna' tū jā ixla' Dios.
Xmān ixcālī'a'kskāhuī'mā'lh. 7 Xantilh ixmaktāya
gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuanī't. Gob-
ernador cāmāta'satīnīni'lh Bernabé ē Saulo ē ixkex-
matcu'tun ixtachihuīn Dios. 8 Cātā'lāhuanilh xan-
tilh tī ixuanican Barjesús ē Elimas. Xla' jā ixla-
casqui'n na'a'ka'ī' gobernador. 9 Saulo, tī nā ixu-
anican Pablo, ixlītzuma Espíritu Santo na ixlīstacna'.
Xla' lakalaktzī'lh Elimas. 10 Huanilh:

—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chi'xcu'. Hui'x
ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatīya' tū tze.
¿Chī jā līmakxteka' lactlahua'ya' tū ixla' Dios?
11 Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n
nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh
ē ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. 12 A'cxni'
gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'ī'lh ē
lī'a'cnīlh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

13 Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē
tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixlīka'tla' nac
Panfilia. A'ntza' Juan cāmakxtekli ē taspi'tli nac
Jerusalén. 14 Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge
ē tachā'lh nac Antioquía ixlīka'tla' nac Pisidia. Quil-
htamacuj tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtem-
ploca'n israelitas ē tatahuī'lh. 15 Līkelhtahua'ka'ca
ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn ē jā huani-
can profetas. Xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo
tamacamilh chā'tin tī cāhuanilh Pablo ē Bernabé:

—Chi'xcuhuī'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit tala-
capāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.

16 Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh cataquil-
hca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chi'xcuhuī'n israelitas ē
hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. 17 QuinDiosca'n
quina'n israelitas cālacsacli quinapapana'ca'n.
Dios cāmālhūhuī'lh a'cxni' xlaca'n xamini'
ixtahuanī't nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī
lhūhua' lītli'hui'qui ē ū'tza' tzē cālīmāxtulh nac
huā'mā' ti'ya't. 18 Dios cālīpātīlh tu'pu'xam
cā'ta a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't.
19 Dios cāmālaksputūlh tachi'xcuhuī't xalanī'n
a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanican
Canaán. Cāmāpitzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n
jā natatahui'la. 20 Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n
tī nacāmāpa'ksī a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta.
A'kchihuīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhuī'lh
ixlījuez. 21 Ā'līstān quinapapana'ca'n israelitas
tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līlh ixlīrey
Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín
ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta.
22 A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'līpālh David
ixlīrey. Dios līchihuīna'nli David ē huanli: “Quit
iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzī'n
ū'tza' chā'tin chi'xcu' tī lacapāstacna'n chī
iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū
iclacasqui'n.” Chuntza' huanli Dios. 23 Dios
cāmaxquī'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu'
chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu'
ū'tza' Jesús, ī'xū'nātā'nat David. 24 A'cxni' Jesús
jāna'j ixā'min, Juan ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't israelitas: “Calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit.” 25 A'cxni'
ī'sputmā'lhtza' quilhtamacuj tū ixlīmā'kpaxīni'n
Juan, xla' ixuan: “Jā quit tī puhua'ni'yā'tit. Ā'līstān
namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī lītli'hui'qui. Ū'tza' jā

minī'ni' na'icxcutni' ixcaclhi'.”
26 Pablo chihuīna'mpālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī ī'xū'nātā'natna'
Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit
Dios. Chuhua'j cātamacamini'nī'ta'n tachihuīn
tū nalī'a'kapūtaxtucan. 27 Xalanī'n nac Jerusalén
ē nā ī'scujni'ca'n jā ixtaca'tzī tī Jesús. Jā
takexmatli ixtachihuīnca'n ixa'kchihuīna'nī'n
Dios tū līkelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj
tū pūjaxcan. Ū'tza' līmāmaknīnīni'nca Jesús.
Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahuanli
a'kchihuīna'nī'n xamakāstza'. 28 Masqui jāla
tamaclani'lh chī natalīmaknī Jesús, xlaca'n
tasqui'ni'lh Pilato camaknīca. 29 A'cxni' xlaca'n
ixtamākentaxtūnī'ttza' ixlīpō'ktu tū ixtatzo'kni'
natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn nac cruz
ē mānūca nac lhu'cu'. 30 Dios mālacastālancuanīlh.
31 A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī
ixcātā'taxtunī't nac Galilea ē ixcātā'a'nī't nac
Jerusalén. Huā'mā' chi'xcuhuī'n ū'tunu'n tī
tamāsu'yuni'mā'nalh chuhua'j tachi'xcuhuī't
ixpālacata Jesús.

32 ’Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n
xatze tachihuīn ixpālacata tū cāhuanilh
Dios quinapapana'ca'n namāstā'. 33 Ū'tza'
Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n, tī
ī'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanīlh
Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos
ixlī'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmaxquī'nī'ta'n latamat.

34 Dios mālacastālancuanīlh Jesús nac cā'līnīn. Jā
ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsicua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.
35 Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:
Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.
36 David ixtlahuanī'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios
ixlacatīnca'n xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni'
xla' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh
ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't ixnatāta'na'.
Ixmacni' David masli. 37 Jā masli ixmacni'
Jesús tī Dios mālacastālancuanīlh. 38 Caca'tzītit
hui'xina'n tī israelitas chī quit. Ixpālacata
huā'mā' chi'xcu', cātamāca'tzīnīyān hui'xina'n
mincuentaca'n tzē nacātamātza'nkēna'ni'yān.
39 Jesús cāmātza'nkēna'ni' ixlīpō'ktu ixcuentaca'n
tī talīpāhuan Jesús. Līmāpa'ksīn tū maxquī'ca
Moisés, ū'tza' jāla catimālaksputūlh tū jā tze.
40 Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuanli
a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli:
41 Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.
Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin lī'a'cnīn a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.
Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'ī'tit.
42 Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n
israelitas. Tachi'xcuhuī't, tī jā israelitas,
tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn
ixlītzayama'j. 43 Tataxtulh tī ixtatakēstoknī't nac
templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua'
israelitas ē ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'ī'nī't chī
israelitas. Pablo cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē
cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū
māsu'yu ixtalakalhu'mān Dios.

44 Ixlītzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū
ixpūjaxcan, ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni'
tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios.
45 A'cxni' israelitas talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n
tachi'xcuhuī't, xlaca'n talaksītzī'lh ē tatā'lāhuanilh
Pablo ē talakapalalh. 46 Pablo ē Bernabé
tachihuīna'nli ē jā tajicua'nli ē cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca cacātahuanin xapūla hui'xina'n,
israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n
lakmaka'ntit, ē chuntza' lītasu'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit
xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli.
Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas.
47 Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksīn ē
huanli:

Quit iclacsacnī'ta'n nacāmāca'tzīnī'ya' chī natalī'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlīpō'ktu.

48 A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh
tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuīn
Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixcāhui'līcanī't
natamaktīni'n xasāsti' ixlatamatca'n tū jā
catilaksputli. 49 Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn
Māpa'ksīni' calhāxcuhuālh jā ixmāpa'ksī Antioquía.
50 Israelitas tachihuīna'makasītzī'lh xalaka'tla'
puscan tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios ē nā xana-
puxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasītzī'lh
cacāputzatokokeca Pablo ē Bernabé ē cāmakatzā'laca
na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksī.
51 Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n
ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni'
ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. 52 Tā'timīn
tapāxuhualh. Ixlīstacna'ca'n ixlītzuma Espíritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

1 Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtem-
ploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli.
Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas.
2 Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuīna'makasītzī'lh tī
jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze ix-
tahuanī't. 3 Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua'
quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē
jā tajicua'nli ixpālacata ixtalīpāhuan Jesucristo.
Ixlītli'hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla'
lī'a'cnīn. Ū'tza' līmāsu'yulh Dios ixlīcāna' tū ix-
talīchihuīna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata Jesu-
cristo. 4 Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Iconio jā lacx-
tim ixtalacapāstaca. Makapitzīn ixtalacapāstaca
chī israelitas ē ā'makapitzīn ixtalacapāstaca chī
apóstoles. 5 Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xana-
puxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'quī'nin ē nat-
acucta'lana'n. 6 A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē
Bernabé tatzā'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac
cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'.
7 A'ntza' ixtalī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla'
Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

8 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' nac Listra. Jā tze
ixuanī't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca
ixlīlacatuncuhuī'ni'. Jā maktin ixtlā'huan.
9 Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē
ca'tzīlh ixa'ka'ī' tzē namātzeyīcan. 10 Pablo palha'
huanli:

—Laclhtzaj catāya'.

Chi'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

11 A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlahualh
Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuanli chī ixtachi-
huīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Tahualh:

—¡Tayujnī'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chi'xcuhuī'n!

12 Ixtahuan Bernabé ixuanī't ū'tza' dios Júpiter.
Ē ixtahuan Pablo ixuanī't ū'tza' dios Mercurio
ixpālacata ū'tza' tī ixa'kchihuīna'nī't. 13 Templo
jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixyālh jā
lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter
līmilh huācax ē xa'nat nac tanquilhtīn. Pālej ē
tachi'xcuhuī't ixtalakachi'xcuhuī'cu'tun apóstoles.
14 A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzīlh
tū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talacxtī'tli
ixlīmānca'n ixlu'xu'ca'n ixpālacata tatamakchuyīlh.
Tatu'jnulh ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't ē
tata'salh ē tahuanli:

15 —¡Tachi'xcuhuī't! ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit
huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuhuī'n chuntza'
chī hui'xina'n. Iccālīmini'yān xatze tachihuīn
ixpālacata nalītalakaspi'tni'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā'
tū jā tū ixtapalh tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza'
naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuanī't
a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan.
16 Lakma'jtza' Dios cāmakxteknī't ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't natatlahua tū talacasqui'n. 17 Pō'ktu
quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū ixmāsu'yu
palh a'nan Dios. Dios tlahua tū tze. Ū'tza' līla
xcān ē līla tū tzē hua'can. Quincāmaxquī'yān
quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta līpāxuhua
hui'lāna'uj —huanli Pablo.

18 Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē
jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n

tachi'xcuhuī't jā catalakachi'xcuhuī'lh Pablo ē
Bernabé.
19 Tachilh makapitzīn israelitas xalanī'n nac
Antioquía ē Iconio. Tachihuīna'makasītzī'lh
tachi'xcuhuī't. Ū'tza' līcucta'laca Pablo ē sakalē'nca
ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makxtekca.
Tapuhuanli xanīntza' ixuanī't. 20 Tā'timīn
talītamacsti'li'lh ē Pablo tā'kaquī'lh ē tanūlh nac
cā'lacchicni'. Ixlīlakalī ta'a'lh Pablo ē Bernabé nac
Derbe.
21 Ixta'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla'
Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua'
ta'a'ka'ī'lh. Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli
nac Listra ē nac Iconio ē nac Antioquía.
22 A'ntza' ixcāmaxquī'ca tā'kpuhuantīn tī ixta'a'ka'ī'.
Ixcāmaxquī' talacapāstacni' nata'a'ka'ī' pō'ktu
quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' jāna'j
tanūyāuj jā Dios māpa'ksīni'n.

23 Cālacsacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac tem-
plo. Pūla ta'orarlīlh ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'lh
Māpa'ksīni' Jesucristo tī ixta'a'ka'ī'nī't. Tasqui'ni'lh
cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquītaspi'tpālh nac Antioquía

24 Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac
Pisidia ē tamilh nac Panfilia. 25 A'cxni' ix-
talī'a'kchihuīna'nī't xatze tachihuīn nac Perge, ē
ta'a'lh tancā'n nac Atalia. 26 A'ntza' tapū'a'lh barco
nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuanī't jā
xapūla ī'squi'ni'canī't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē
Pablo ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuanī't.
27 A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac An-
tioquía, tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'.

Cāhuanica ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmaktāyanī't natat-
lahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'nī't ixla-
casqui'nca nā nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas.
28 A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh tā'timīn
makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

1 Tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuhuī'n
xalanī'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni'
tā'timīn. Tahuanli:

—Ixlacasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī
ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cunī'ta'ntit, jāla
cati'a'kapūtaxtutit.

2 Pablo ē Bernabé talālīhuanilh xlaca'n ē
talālīquilhnīlh. Ā'līstān cālacsacca Pablo ē Bernabé
ē ā'makapitzīn huampala tī natalaka'n apóstoles ē
xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē
natakelhasqui'nīni'n chī nalīlacāxtlahuacan.

3 Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac An-
tioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'a'lh
ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia
ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'ī'nī't tī jā israeli-
tas. Ū'tza' talīpāxuhualh tā'timīn.

4 A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén
ē talālakchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu'
xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuanilh
ixlīpō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tzē natatlahua.
5 Tatāyalh makapitzīn tī ī'stālani' ixtamāsu'yunca'n
fariseos ē ixta'a'ka'ī'. Tahuanli:

—Ixlacasqui'nca nacāchu'cucan israelitas
nā xlaca'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca
catakexmatni'lh līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés.

6 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nata-
putzāna'nī huā'mā'. 7 Ixtachihuīna'mā'nalhcus ē
tāyalh Pedro ē cāhuanilh:
—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit makāstza' Dios
lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli
na'iccāhuani xatze tachihuīn tī jā israelitas
ē chuntza' tzē nata'a'ka'ī' xlaca'n. 8 Dios, tī
lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't, ū'tza'
cāmaxquī'lh xlaca'n Espíritu Santo chuntza'
chī quincāmaxquī'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh
Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī
jā israelitas. 9 Chuntza' Dios nā līche'kē'lh
ixlīstacna'ca'n xlaca'n chī quina'n ixpālacata
līpāhuanāuj Dios. 10 ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n
jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n
tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit
hui'xina'n xlaca'n natamākentaxtū līmāpa'ksīn
tū maxquī'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla
tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj.
11 Ica'ka'ī'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza'
chī xlaca'n ixpālacata quincāmakapūtaxtūcu'tunni'
quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —huanli Pedro.
12 Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n ixlīlhūhua'ca'n
tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Xlaca'n
takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuīna'nli
ē tahuanli laka'tla' lī'a'cnīn tū Dios cāmaktāyalh tzē
tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas.
13 A'cxni' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo
kelhtīni'lh:
—Tā'timīn, caquilākexmatui. 14 Chihuīna'nī'ttza'
Simón Pedro chī Dios xapūla cālacsacli makapitzīn
chi'xcuhuī'n tī jā israelitas. Dios cālacsacli
ixpālacata ixlacstīn natahuan. 15 Chuntza' tahuanli

a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':

16 Ā'līstān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.
Na'iccāxtlahuapala jā laclanī't, ē na'icyāhuapala.

17 Chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuhuī'n natapūtza Māpa'ksīni',
ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' tī cālakapascan ū'tunu'n quintachi'xcuhuī't.

18 Huā'mā' huanli Māpa'ksīni' tī māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.

19 Jacobo chihuīna'mpālh:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyīuj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas.
20 Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'līcanī't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxquī'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. 21 Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlīpō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihuīna'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.

22 Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlīpō'ktuca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuhuī'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuīni' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalaka'tla' lītā'timīn ixtahuanī't. 23 Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuanli:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn
iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tī jā
israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria
ē Cilicia. 24 Ickexmatnī'ta'uj makapitzīn tataxtunī't
huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxquī'uj
līmāpa'ksīn. Xlaca'n cātalīmāmakchuyīnī'ta'n
tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātalīlakpalīcu'tunān
a'cxni tahuanli ixlacasqui'nca hui'xina'n
natlahuayā'tit ixtahui'latca'n israelitas. 25 A'cxni'
quina'n ictakēstokui, iclīhui'līuj iclacsacāuj
chi'xcuhuī'n tī na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n
ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo tī cāpāxquī'yāuj.
26 Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhuī'n tatanūnī't jā
cā'līјicua' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
27 Iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n
nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n.
28 Na'iccāmaxquī'yān hui'xina'n a'ktin līmāpa'ksīn
chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu Santo
ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu
xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: 29 hui'xina'n
jā catihua'tit quinīt tū cālakahui'līcanī't
ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit
ixquinīt animalh tū a'kpixchī'canī't, ē jā
caputzatit mintā'lāpāxquī'nca'n. Palh hui'xina'n
namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze.
Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

30 Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzīn.
Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. A'ntza'
cāmākēstokca tachi'xcuhuī't tī ixta'a'ka'ī' ē
cāmaxquī'ca carta. 31 Xlaca'n talīkelhtahua'ka'lh
ē tapāxuhualh ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca.
32 Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nī'n
ixtahuanī't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni'

ixpālacata lītā'timīn ē nā tamāstā'lh lītli'hui'qui.
33 A'cxni' ixtahui'lāna'lhtza' makās a'ntza',
cāmakxtekca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios
cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālh tī ixcāmacā'nī't.
34 Silas puhuanli natachoko a'ntza'. 35 Pablo
ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Ē
lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu ē
ixtalīchihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

36 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' lakma'j quilhta-
macuj, Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj quintā'timīnca'n na ixlīpō'ktu
cā'lacchicni' jā māsu'yunī'ta'uj ixtachihuīn
Māpa'ksīni'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.
37 Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī ixka'lhī
ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. 38 Pablo jā
ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos ixcāmakxteknī't
a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh
cātā'scuja. 39 Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo.
Ū'tza' talītaxtumlīlh. Bernabé lē'lh Marcos ē
tapū'a'lh barco nac Chipre. 40 Pablo lacsacli
Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'ni'nī't Dios
cacāmaktaka'lhli. 41 Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac
estado Siria ē Cilicia ē ixcāmaxquī' tā'kpuhuantīn
tā'timīn tī a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu'
cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

1 Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra.
Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni'
Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī

ixa'ka'ī'. Ixtāta' Timoteo griego ixuanī't. 2 Tā'timīn
nac Listra ē nac Iconio tzeya chi'xcu' ixtalaktzī'n
Timoteo. 3 Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas
ixtaca'tzī ixtāta' Timoteo jā israelita ixuanī't.
Ū'tza' Pablo līmāchu'cunīni'lh Timoteo ixpālacata
naka'lhī ixlīlakapascan chī israelita. Pablo
tlahualh huā'mā' ixpālacata jā cāmāsītzī'cu'tunli
israelitas. 4 Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalh a'katunu'
cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzīnīcan līmāpa'ksīn tū
ixtahuanī't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac
Jerusalén. 5 Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu'
cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh.
Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

6 Espíritu Santo jā cāmakxtekli natalīchihuīna'n
xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n
tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. 7 A'cxni'
tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksī Misia, ē
tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspíritu Jesús jā
cāmakxtekli nata'a'n. 8 Tatētaxtulh nac Misia ē
ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. 9 A'ntza'
tzī'sa Pablo lakachuyalh ē laktzī'lh chā'tin
chi'xcu' xala' nac Macedonia tī tāyalh ixlacatīn.
Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: "Caquilālaka'uj
nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj." 10 A'cxni'
lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ictacāxui
na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca
iclacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacnī'ta'n
na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia
xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

11 Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j
icmiuj nac Samotracia. Ixlīlakalī huampala
ica'uj nac Neápolis. 12 Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj
nac Filipos tū tapa'ksī' nac Roma. Ū'tza'
ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlīpō'ktu estado
Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni'
a'klhūhua' quilhtamacuj. 13 A'ktin quilhtamacuj
tū tapūjaxa israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'.
Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui
palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan
oración. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscan
tī ixtatakēstoknī't. 14 Chā'tin chī xlaca'n, tī
ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni'
Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē ī'stā' lu'xu'
xasmataka. Ixlakachi'xcuhuī' Dios. Māpa'ksīni'
mākexmatīcu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh.
15 Xla' a'kpaxli ē ixlīpō'ktu tī xalanī'n na ixchic.
Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlīcāna'
ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē
natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuaniyan.

16 A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj
jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin
tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeya ū'ni' tū ixmāhuanī
tū na'a'kspula. Chi'xcuhuī'n, tī ixtēcu'nī'n
tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītlaja ixpālacata ixca'tzī
tū na'a'kspula. 17 Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān
a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē
ixuan:

—Tzamā' chi'xcuhuī'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'.
Xlaca'n cātahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtucan.

18 Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj.
Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeya
ū'ni':
—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclīhuaniyān cataxtu
na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.
Palaj tunca taxtulh.
19 A'cxni' taca'tzīlh ixtēcu'nī'n jātza' la ixtalītlaja,
cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn.
20 A'cxni' ixcālīmincanī't ixlacatīnca'n scujnī'n
cāhuanica:
—Tzamā' chi'xcuhuī'n israelitas
cāmāmakchuyīlh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n.
21 Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n
jāla a'ka'ī'yāuj ixpālacata quina'n romanos.
Jāla catitlahuáuj ixpālacata jā chuntza'
quilīmāpa'ksīnca'n.
22 Chuntza' tachi'xcuhuī't tatā'kaquī'lh ē
cāquiclhlaktzī'nca Pablo ē Silas. Scujnī'n
tamāpa'ksīni'lh cacāxtī'tpūxtuca ixlu'xu'ca'n ē
cacālīmacni'cca qui'hui'. 23 A'cxni' cāhui'līni'kō'ca
ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Nā māpa'ksīca tī
maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. 24 Chuntza'
māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē
cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlaclhu'cu'canī't
kentu' qui'hui' ē ixmāpekstokcanī't.
25 I'tāt tzī'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlītanūmā'nalh
ē ixtapixtlī'tanūmā'nalh ē nā ixta-
makapāxuīmā'nalh Dios. Tachī'nī'n ixtakex-
mattanūmā'nalh. 26 Xamaktin tzuculh tachiqui
ti'ya't. Ixtūtzā'n talhta'm pūlāchī'n tasakā'līlh.
Palaj tunca pūlāchī'n talaquī'lh. Qui'hui' jā
ixcāmānūcanī't ixtujanca'n ixlīpō'ktuca'n tachī'nī'n
palaj tunca talakxtulh. 27 Palaj tunca lakahuanli

tī maktaka'lhnan ē laktzī'lh laquī'yālh pūlāchī'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknīcu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachī'nī'n ixtatzā'lanī'ttza'.
28 Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milīmān. Quilīpō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

29 Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē ī'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo ē Silas.
30 Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhuī'n, ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

31 Xlaca'n takelhtīlh:

—Ca'a'ka'i' Māpa'ksīni' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n na minchic.

32 Lītā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.
33 Tzamā' tzī'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmātakāhuī'canī't. Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca. 34 Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhuī'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka'ī'ni'lh Dios.

35 A'cxni' xkakalh, scujnī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhuī'n.

36 Tī maktaka'lhnan māca'tzīnīlh Pablo ē huanli:

—Scujnī'n tamāpa'ksīni'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.

37 Pablo cāhuanilh mayūlhnu':

—Quincātamacni'cnī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē quincātamānūn nac pūlāchī'n ē jā quincātatlahuani'n justicia, masqui

quina'n ictapa'ksīyāuj nac Roma ē ū'tza'
iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k
quincātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh
ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.
38 Mayūlhnu' tamāca'tzīnīpālh scujnī'n. Xlaca'n
tajicua'nli a'cxni' takexmatli tachī'nī'n ixtatapa'ksī
nac Roma ē jā catīhuālh chi'xcuhuī'n. 39 Cālakminca
Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamātza'nkēn. Cāmāxtuca
ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac cā'lacchicni'. 40 Pablo
ē Silas, a'cxni' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n,
tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzī'nca tā'timīn.
Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

1 Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfípolis ē
Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin
ixtemploca'n israelitas. 2 Pablo ixlīsmanīnī't
tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin
quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh
ixtachihuīn Dios. Chuntza' tlahuapālh ixlītzayama'j
ē ixlīcāujquitzisma'j. 3 Pablo cāmāsu'yuni'lh
ē cāmāca'tzīnīlh ixlacasqui'nca napātīni'n ē
nalacastālancuana'n Cristo tī Dios lacsacnī't.
Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza'
Cristo.
4 Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'lh tū huanli Pablo.
Talītastokli Pablo ē Silas. Nā chuntza'
cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē
ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Makapitzīn puscan
xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo
ē Silas. 5 Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī', xlaca'n

taquiclhlaktzī'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī jā tzeya chi'xcuhuī'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't ē tatā'kaquī'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē ixcālīmincu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
6 Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scujnī'n ē palha' cāhuanica:
—Tzamā' chi'xcuhuī'n tamāmakchuyīnī't ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj. Nā taminī't huā'tzā'. 7 Jasón cāmānūlh na ixchic.
Xlaca'n jā talakachi'xcuhuī' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhuī'can.
8 A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyīlh
tachi'xcuhuī't ē scujnī'n. 9 A'cxni' cālacāxtlahuaca,
taxokolh macsti'na'j ē makxtekca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

10 Palaj tunca tzamā' tzī'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh
na ixtemploca'n israelitas. 11 Tzamā' israelitas
xalanī'n nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chī xalanī'n nac Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuīn ē lakalī lakalī ixtaputzana'ni' na ixtachihuīn Dios palh ixlīcāna' tū huanli Pablo.
12 Chuntza' ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī
jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua'
puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuhuī'n. 13 A'cxni'
israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh Pablo ixcālītā'chihuīna'mā'lh nac Berea ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Cāchihuīna'makasītzī'ca

tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Berea tī jā ixta'a'ka'ī'.
Xlaca'n tatā'kaquī'lh. 14 Palaj tunca tā'timīn
tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē
Timoteo tatachokolh nac Berea. 15 Tī tatā'a'lh
Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli
nacāmāca'tzīnīcan Silas ē Timoteo catalaka'lh
Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

16 Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac
Atenas. Tamakchuyīlh ixpālacata laktzī'lh
tzamā' cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos. 17 Lakalī
lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh nac templo israelitas
ē tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Lakalī lakalī
ixcātā'lāhuani nac lītamāuj tī ixtachā'n a'ntza'.
18 Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī lakskalalhna'
chi'xcuhuī'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani'
ixtamāsu'yunca'n tī ixcāhuanican epicúreos.
Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos.
Makapitzīn tahuanli:

—¿Tū māsu'yumā'lh tzamā' chi'xcu' tī
chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā māsu'yumā'lh ixdiosesca'n
makatiyātī'n.

Tahuanli huā'mā' ixpālacata Pablo
ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī nalīlacastālancuana'ncan.
19 Chi'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā
ixtatalacxtimī makapitzīn scujnī'n ē tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti'
tachihuīn tū māsu'yu'ya'. 20 Hui'x ta'nī'ta' ē
quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin ickexmatnī'tauj.
Icca'tzīcu'tunāuj tūchu huanicu'tun huā'mā'.

21 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Atenas ē xam-
ini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ix-
tatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakex-
matcu'tun tū xalacsāsti'.
22 Pablo ixyālh na ixlacatīnca'n tī ixtatakēstoknī't
nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Atenas, hui'xina'n
lakachi'xcuhuī'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza'
tasu'yu. 23 A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh
tū laktaquilhpūtayā'tit hui'xina'n. A'ntza'
icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni'
tzamā' tachihuīn: "Ixla' quindiosca'n tī jāna'j
iclakapasāuj." Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n
ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā'tit
masqui jāna'j lakapasā'tit.
24 'Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū
a'nan. Xla' māpa'ksīkō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj.
Xla' jā huī'lh nac templo jā xamacanī'tlahua. 25 Xla'
jā maclacasqui'n tachi'xcuhuī't catamaktāyalh.
Xla' jā tū sputni'. Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj ē
lījaxāna'nāuj ē pō'ktu līka'lhīyāuj.
26 'Dios līmātzumalh tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu
cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' tī
ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios
cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalīlatama
ē jāchu natatahui'la. 27 Xla' lacasqui'n naputzayāuj
ē hua'chi namacaputzayāuj palh namaclayāuj
Dios masqui huī'lh na quilacatzuna'jca'n.
28 Ixlīmāpa'ksīn līhui'lāna'uj quina'n ē līlatlā'huanāuj
ē līlatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī hui'xina'n
tī lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' huanli
chuntza': "Nā quina'n ixlacstīn." 29 Palh
quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui Dios

hua'chi oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh
chā'tin chi'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'.
30 A'cxni' jāna'j ixtaca'tzī tachi'xcuhuī't jā tū, Dios
xmān cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j
cāmāpa'ksī Dios catalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh
nac cā'quilhtamacuj. 31 Dios līlacsacli' a'ktin
quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.
Nacāputzāna'nī chuntza' chī ixlacasqui'nca.
Dios lacsacnī't chā'tin chi'xcu', Jesucristo,
tī nacāputzāna'nī tachi'xcuhuī't xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata
Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo —cāhuanilh
Pablo.

32 A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli chī nalacastālancuana'ncan, makapitzīn tatzuculh talakapala. Ā'makapitzīn tahuanli:

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

33 Pablo cāmakxtekli. 34 Ā'makapitzīn tatalacx-
timīlh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin
scujni' tī ixtatalacxtimī nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh
chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzīn
huampala.

18

Pablo nac Corinto

1 Ā'līstān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Cor-
into. 2 Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhuīni'

Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixu-
anican Priscila, ixtataxtunī'tcus nac Italia. Xa-
puxcu' Claudio ixcāmāpa'ksīnī't ixlīpō'ktuca'n is-
raelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talītaxtulh
Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. 3 A'ntza'
cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n
ixuanī't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic. 4 Pablo
ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlīpō'ktu
quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun
israelitas ē nā tī jā israelitas.

5 Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia
ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xlaca'n
tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios.
Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhuī't israelitas Jesús ū'tza'
Cristo tī Dios ixlacsacnī't. 6 Xlaca'n tatā'lāhuanilh ē
talakapalalh. Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacatīnca'n
ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān.
Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n tī jā
israelitas.

7 A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo.
Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios. Ixka'lhī ixchic
ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas. 8 A'ka'ī'lh
Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā
ta'a'ka'ī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.
Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto
takexmatli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē
ta'a'kpaxli. 9 Pablo lakachuyalh tzamā' tzī'sa.
Māpa'ksīni' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camakxtekti chihuīna'na'.
10 Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca.
A'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't nac huā'mā'
cā'lacchicni' tī naquintastālani'.

11 Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt.
Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

12 A'cxni' Galión ixlīgobernador ixuanī't
nac Acaya, ē israelitas ixlīpō'ktuca'n
ixtatā'lāquiclhlaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan
justicia. 13 Tahuanilh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasītzī'
tachi'xcuhuī't. Xtum chī cāhuanī catalak-
taquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzo'kni' na
quilīmāpa'ksīnca'n.

14 A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión
cāhuanilh israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuālh a'ktin tū jā
tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit
xa'iccākexmatni'n līlacatzucu hui'xina'n, israelitas.
15 Hui'xina'n līmālacapū'yā'tit xmān tū
māsu'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhuī ē tū
milīmāpa'ksīnca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit
jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

16 Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia.
17 Ixlīpō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī
xapuxcu' xala' nac templo, ē tatucsli na ixlacatīn
gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

18 Pablo tahui'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj.
Ā'līstān cāmakxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco
nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh.
Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' līmākentaxtūlh ixpromesa
nac Cencrea. 19 A'cxni' tachā'lh nac Efeso,
Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Tanūlh nac templo ē
ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't
a'ntza'. 20 Tahuanilh Pablo ixtachokolh ā'chulā'

a'ntza'. Pablo jātza' lacasqui'nli. 21 A'cxni'
cātā'lāmakxtekli Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

22 Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén
ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī'nī't, ē a'lh tancā'n
nac Antioquía. 23 Tachokolh a'klhūhua' quil-
htamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

24 Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac
Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī ī'sca'tnī't. Tzej ixca'tzī ixtachihuīn Dios.
25 Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh
ixlītli'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús,
masqui ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. 26 Apolos
tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata
Dios. 27 Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn
tahuanilh tzē na'a'n. Cāmacā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūlh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmaktāyalh tī ixta'a'ka'ī'nī't ixpālacata
ixtalakalhu'mān Dios. 28 Lhūhua' līmāpa'ksīn
Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n. Ē ixcāskāhuī'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

1 A'cxni' Apolos ixuī'lh nac Corinto, Pablo
ixtētaxtunī'ttza' nac lacsti'na'j cā'lacchicni' nac
cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtokli
ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'īnī't 2 ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Chā maktīni'ntit Espíritu Santo a'cxni' a'ka'ī'tit?

Xlaca'n tahuanli:

—Jā maktin ickexmatnī'ta'uj palh māstā'can Espíritu Santo.

3 Pablo cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chī ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

4 Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhuī't: "Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'ī'tit tī namin ā'līstān." Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

5 A'cxni' takexmatli huā'mā', talī'a'kpaxli na
ixtacuhuīni' Jesús. 6 A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'līlh
ixmacan, Espíritu Santo tanūlh na ixlīstacna'ca'n.
Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā
ixtaca'tzī, ē talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios.
7 Ixlīpō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu'
chi'xcuhuī'n.

8 A'ktu'tun mālhcuyu' Pablo ixtanū na
ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n.
Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'ī'nīcu'tun chī
māpa'ksīni'n Dios. 9 Makapitzīn lacxumpin
ixtahuanī't ē jā ixta'a'ka'ī'. Ixtalakapala xasāsti'

tamāsu'yun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
Pablo cā'a'kxtekmaka'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'ī'.
Ixchihuīna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela
Tiranno. 10 Chuntza' hasta tlahualh a'ktu' cā'ta.
Chuntza' takexmatli ixtachihuīn Māpa'ksīni'
ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā
tī jā israelitas. 11 Dios mātlahuīlh Pablo laka'tla'
lī'a'cnīn. 12 Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talītoklhli Pablo,
ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatlanī'n, cātapānūni'lh
ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeya ū'ni' tū
ixtaka'lhī.

13 Ixtahui'lāna'lh makapitzīn xantilhni' israeli-
tas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n,
na ixtacuhuīni' Jesús, talīmāxtucu'tunli tū jā tzeya
ū'ni'. Cāhuanica tū jā tzeya ū'ni':

—Iccālīmāpa'ksīyān hui'xina'n na ixtacuhuīni'
Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtutit.

14 Tī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kelhatojon
ixka'hua'chan chā'tin israelita tī ixuanican Esceva
tī xapuxcu' pālej. 15 A'cxni' huanica chuntza', jā
tzeya ū'ni' cākelhtīlh:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tīchu Pablo.
Hui'xina'n jā iccālakapasān. ¿Tīchu hui'xina'n?

16 Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni' cālaktu'jnunli ē
ixka'lhī lītli'hui'qui ē cāskāhuī'lh xantilhni'. Xlaca'n
tataxtulh nac chic ē tatzā'lalh maklhpi'mpi'lī'n ē
tatakāhuī'nī't. 17 Taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīpō'ktuca'n
xalanī'n nac Efeso, tī israelitas ē nā tī jā israeli-
tas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh
Māpa'ksīni' Jesús.

18 Lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'nī'tcus tamilh ē tahuanilh
Dios tū jā tze ixtatlahuanī't. 19 Lhūhua' ū'tunu'n,
tī xantilhni' ixtahuanī't, tamākēstokli ixlibroca'n

ē talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlīlhūhua'. Tat-
lahualh ixcuentaca'n ē ixtaxokonī't i'tāt ciento mil
tumīn xaplata. 20 Ā'chulā' a'kahuanli ixtachihuīn
Māpa'ksīni' ē ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlītli'hui'qui
Dios.
21 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo
puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac
Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli:

—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'līstān ixla-
casqui'nca na'ica'n nac Roma.

22 Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu'
ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh
a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

23 Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin
tā'kslokon ixpālacata xatze tachihuīn. 24 Ixuī'lh
chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhuīni' Demetrio. Xla'
platero ixuanī't. Plata ixcālītlahua lacsti'na'j tū
ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja
lhūhua' ixtalītlaja. 25 Demetrio cāmākēstokkō'lh
ixlīpō'ktuca'n tī nā ū'tza' ixtalīscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tzīyā'tit
huā'mā' tascujūt ū'tza' lītlajayāuj. 26 ¿Ē jā
ca'tzīyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū a'kspulamā'lh
nac Efeso ē na ixlīpō'ktu nac Asia? Huā'mā'
Pablo cāmā'a'ka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuhuī't.
Cālakpalīni'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī
tū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuhuī'n jā ū'tza'
dios. 27 Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n
nasputa ē jātza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo xaka'tla'
quimpāxca'ttzī'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh
ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n

nac Asia ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

28 A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē tata'salh ē tahuanli:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

29 Palaj tunca tasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac
Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā
ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n
xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo.
30 Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'i'tātca'n
tachi'xcuhuī't. Tā'timīn jā tamakxtekli.
31 Makapitzīn scujnī'n xalanī'n nac estado Asia,
xlaca'n ixamigo Pablo ixtahuanī't. Tahuanilh
jā ca'a'lh nac pūtastokni'. 32 Makapitzīn a'ntza'
jā ixtatakēstoknī't tata'salh palha' ē tahuanli
catūhuālh. Ā'makapitzīn huampala tahuampālh
xtum. Chuntza' tatamakchuyīkō'lh ixlīpō'ktuca'n
jā ixtatakēstoknī't. Jā ixtaca'tzī ixlīlhūhua'
tūchu ixpālacata ixtalītakēstoknī't. 33 Māxtuca
Alejandro ixlacpu'na'i'tātca'n ixlīlhūhua'.
Israelitas ta'a'clhta'ncslē'lh na ixlacatīnca'n.
Alejandro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla'
ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.
34 A'cxni' ca'tzīca palh xla' israelita ixuanī't,
tata'salh lacxtim chī a'ktu' hora ē tahuanli:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

35 A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīnī'ttza' ixlīlhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuaniyān chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzī'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha'

nac a'kapūn. ¿Ē huī'lh tī jā ca'tzī huā'mā'?
36 Jāla catihuanca jā ixlīcāna' huā'mā'. Chuntza'
hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit
tū tlahua'yā'tit. 37 Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit
huā'tzā' tzamā' chi'xcuhuī'n. Xlaca'n jā tū
tatlahuani'nī't tzamā' quimpāxca'ttzī'ca'n ē jā
talīchihuīna'nī't. 38 Palh Demetrio ē tī tatā'scuja
talāmakasītzī'lh ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn
ē juez. Catamālacapū'lh. 39 Palh catūhuālh
talacasqui'n xlaca'n, cataputzāna'nīlh a'cxni'
tatakēstokkō' scujnī'n natlahuacan justicia. 40 Quit
icjicua'n naquincātalīmālacsu'yuyān tā'kaquī'lh
ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakelhtīni'nāuj
quina'n palh naquincātakelhasqui'nīyān tū
ixpālacata takēstoknī'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?
41 Chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n secretario ē
cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

1 A'cxni' taquilhca'cslakō'lhtza', Pablo
cāmāta'satīnīni'lh tā'timīn. A'cxni'
ixcāmaxquī'nī'ttza' talacapāstacni', cāmakxtekli ē
taxtulh ē a'lh nac Macedonia. 2 A'cxni' ixlatlā'huan
nac Macedonia, ixcāmaxquī' talacapāstacni'
tā'timīn. Ā'līstān chā'lh jā ixmāpa'ksīni'ntza'
Grecia. 3 A'ntza' ixuī'lh a'ktu'tun mālhcuyu'.
Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria.
Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī
Pablo. Ū'tza' Pablo līlacpuhuampālh natētaxtu
nac Macedonia. 4 Tatā'a'lh nac Asia, Sópater
xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n
nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā

Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n
nac Asia. 5 Tzamā' chi'xcuhuī'n xapūla tachā'lh
nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn.
6 Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'ksputli
cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī
levadura. Icpū'a'uj barco ē ixlī'a'kquitzis
quilhtamacuj iccālakchā'uj nac Troas. A'ntza'
ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixuī'lh nac Troas

7 Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana,
tatakēstokli tī ixta'a'ka'ī' natamāpitzī pāntzīn. Pablo
cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n
ixlīlakalī. Mālhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt
tzī'sa. 8 A'ntza' jā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālhmā'n
na ixlī'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās
ixua'ca'lh. 9 Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico
ixuī'lh nac ventana. Ī'lhtatacu'tun ixpālacata Pablo
lhūhua' chihuīna'nli. Ā'līstān lhtatahuī'lh ē kelhtun
mincha' ixlī'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn.
10 Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzī'lh ē sko'ka'lh.
Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

11 Pablo tahua'ca'lh ē māpitzīlh pāntzīn ē hua'lh.
Cā'a'kchihuīna'ni'pālh hasta jā xkakalh. Ā'līstān a'lh.
12 Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

13 Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón
jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchi-
huīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta
nac Asón. 14 A'cxni' quincāmaclan nac Asón,
quincātā'tanūn nac barco. Ā'līstān icchā'uj nac Mi-
tilene. 15 Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī

icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictala-
catzuna'jīuj Samos. Ā'līstān icchā'uj nac Trogilio.
Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. 16 Pablo ixlacapala
ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā'
quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā
lītanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j
nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

17 A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo
cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac
templo nac Efeso. 18 A'cxni' talakchā'lh, Pablo
cāhuanilh:
—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī xa'iclīlatlā'huan
na milacatīnca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta
xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmilh nac Asia.
19 Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit jā maktin
ka'tla' icmakca'tzīlh. Ē icpātīni'lh ē lhūhua'
tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquin-
talīchihuīna'nī'ttza'. 20 Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n
ixlīpō'ktu tū hui'xina'n namaclacasqui'nā'tit.
Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't
ē na minchicca'n. 21 Israelitas ē nā tī
jā israelitas xa'iccāhuani: "Calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē
calīpāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo."
22 'Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espíritu
Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzī tū
naquina'kspulayācha'. 23 Quilīmān icca'tzī
ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espíritu Santo
quimāca'tzīnī naquinchī'can ē na'icpātīni'n.
24 Pō'ktu huā'mā' jā quinca'tzani'. Quit jā
iclakca'tzan quilatamat. Xmān līpāxuhua

icmāsputūcu'tun quintascujūt ē icmākentaxtūcu'tun tū quimacamaxquī'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quimacamaxquī'lh na'iclīchihuīna'n xatze tachihuīn tū quincāhuaniyān ixtalakalhu'mān Dios.
25 ’Quit icca'tzī jātza' quintilālaktzī'uj milīpō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān
chī māpa'ksīni'n Dios. 26 Ū'tza' quit chuhua'j
iccālīhuanicu'tunān quit icmākentaxtūnī'ttza' tū ixquimacamaxquī'canī't mimpālacataca'n.
Jātza' iclē'n cuenta. 27 Quit iccāmāsu'yuni'nī'ta'n
ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios. Nūn tū
icmātzē'kli. 28 Chuhua'j cacuentatlahua'tit
chī nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhtit tī ixlacstīn Dios. Espíritu Santo cāmacamaxquī'nī'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit chī maktaka'lhna'nī'n purecu. Māpa'ksīni' cālītamāhualh ixka'lhni' ixlīpō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī'. 29 Quit icca'tzī a'cxni' na'ica'n,
nacātalacpu'na'tanūyān chi'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi misinī'n lījicua'ni' tū tamālaksputū purecu. Nūn macsti'na'j catitalakalhu'manli ixlacstīn
Dios. 30 Nā makapitzīn hui'xina'n natatzucu
cāta'a'kskāhuī'yān ē nacātamāxtucu'tunān makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit
ū'tunu'n. 31 Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit
chī xa'iccāmaxquī'yān talacapāstacni' tzī'sa ē cā'cuhuīni' a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.
32 ’Chuhua'j quit icsqui'ni' Dios ū'tza'
cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū quincātahuaniyān ixtalakalhu'mān Dios. Tzamā' tachihuīn tzē nacāmaxquī'yān lītli'hui'qui ē tzē nacāmaxquī'yān tū natamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī Dios cātlahuanī't

lactze. 33 Quit jā iclakca'tzanī't ixtumīn ē ixoro
ē ixlu'xu' ā'chā'tin. 34 Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī
xa'iclīscuja quimacan ē chuntza' xa'iclīhuā'yan
quit ē tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. 35 Nā chuntza'
xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascujtit ē
cacāmaktāya'tit tī cāsputni' tū tamaclacasqui'n.
Calacapāstactit chī huanli Māpa'ksīni' Jesús:
"Ā'chulā' līpāxuhuacan a'cxni' māstā'can ē jā a'cxni'
maktīni'ncan."
36 A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh
ē cātā'orarlīlh ixlīpō'ktuca'n. 37 Tacalhuankō'lh
ixlīpō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh.
38 Pablo ixcāhuaninī't jātza' maktin catitalaktzī'lh.
Ū'tza' ixtalīlīpuhuan. Ā'līstān taquīxtekli hasta nac
barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

1 Iccāmakxtekui tā'timīn ē ictojōuj nac barco ē
lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas
ē ā'līstān icchā'uj nac Pátara. 2 A'ntza' icmaclauj
a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictojōuj nac
barco ē ica'uj. 3 A'cxni' ictētaxtūj makat, iclaktzī'uj
quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh mac-
sti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'līstān icchā'uj nac
Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. 4 A'ntza'
iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n
a'ktojon quilhtamacuj. Espíritu Santo ixcāhuaninī't
tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talīhuanilh Pablo
jā ca'a'lh nac Jerusalén. 5 Ixlī'a'ktojon quilhta-
macuj ictaxtūj. Quincātatā'a'n, hasta iclaclhtax-
tukō'uj nac cā'lacchicni', ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'

ē ixpuscātca'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj
na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj.
6 Ā'līstān iclāsko'ka'uj ē iclāmakxtekui. Quina'n
ictojōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpālh na ix-
chicca'n.

7 Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida.
A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar.
Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj
ū'tunu'n a'ktin quilhtamacuj. 8 Ixlīlakalī huampala
ictā'taxtūj Pablo. Icchā'uj nac cā'lacchicni'
Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī
ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.
Xla' chā'tin ixlīkelhatojonca'n maktāyana'nī'n
xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'.
9 Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j
ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalīchihuīna'n tū Dios
ixcāmāca'tzīnīnī't. 10 A'ntza' ictachokouj a'klhūhua'
quilhtamacuj. Chilh chā'tin chi'xcu' xala' nac
Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan.
11 Xla' quincālakchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē
lītantūchī'ca ē nā līmacachī'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: "Chuntza' nac Jerusalén
israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē
nacāmacamaxquī'can tī jā israelitas."

12 A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā
xalanī'n nac Cesarea icuaniuj Pablo jā ca'a'lh nac
Jerusalén. 13 Pablo kelhtīni'lh ē quincākelhasqui'nīn:

—¿Tū ixpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū
ixpālacata quilālīmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't
naquinchī'can ē naquimaknīcan nac Jerusalén
ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

14 A'cxni' jāla icmālacpuhuanīuj jā ca'a'lh nac
Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuaniuj. Xmān huā'mā'

icuanui:
—Calalh tū ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.
15 Ā'līstān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén.
16 Quincātatā'a'n makapitzīn tā'timīn xalanī'n
nac Cesarea ē quincātalē'n na ixchic Mnasón xala'
nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'ī'nī't. A'ntza' na
ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

17 A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn
tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. 18 Ixlīlakalī
quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza'
ixtahui'lāna'n ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu'
lītā'timīn. 19 Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'līstān
cāhuanilh pō'ktu chī Dios maktāyalh tū tlahualh
na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas. 20 A'cxni'
takexmatli xlaca'n tamakapāxuīlh Dios.
Tahuanilh Pablo:
—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhūhua' miles israelitas
ta'a'ka'ī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksīn tū
maxquī'ca Moisés. 21 Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' hui'x
cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na
ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuani'ya'
jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan
hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca
ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n
israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua
ixtahui'latca'n israelitas. 22 Chuhua'j,
¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhuī't
natatakēstoka a'cxni' nataca'tzī palh ta'nī'ta'.
23 Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuaniyān.
Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n na
quilacpu'na'i'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū
tamālacnūnī't. 24 Cacālī'pi ē catalacpa'lhtit ē hui'x

nacāxokonuni'ya'. Ā'līstān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan.
Chuntza' naca'tzīkō'can jā ixlīcāna' chī
līchihuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzī'ncan
nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksīn. 25 Quina'n
iccāmacā'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas
tī ta'a'ka'ī'nī't. Iccāhuaniuj tū icpuhuanāuj
quina'n. Iccāhuaniuj: "Camākentaxtūtit xmān
huā'mā': Jā tihua'yā'tit quinīt tū hui'līni'canī't
ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quinīt ixla'
animalh tū ta'a'kpixchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit
mintā'lāpāxquī'nca'n." Chuntza' iccāhuaniuj
xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

26 Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ē ixlīlakalī
cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo
nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāsputū quilhtamacuj
tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlīpō'ktuca'n natalīmin
ixofrendaca'n.
27 Xmān macsti'na'j ī'sputa ixlī'a'ktojon quilhta-
macuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh
Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh
tachi'xcuhuī't ē chi'paca Pablo. 28 Palha' tahuanli:

—¡Chi'xcuhuī'n israelitas, caquilāmaktāyauj!
Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh
cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.
Xla' cālīchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē
quilīmāpa'ksīnca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo.
Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas.
Chuntza' talactlahualh chī ixlītze ixuanī't.
29 Chuntza' tahuanli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē
Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza'
ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

30 Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Jerusalén
tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacxtimīlh.
Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac
templo ē palaj tunca mālacchahuaca. 31 A'cxni'
ixmaknīcu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu'
tropa ē huanica ixlīpō'ktu xalanī'n nac Jerusalén
ixtasītzī'kō'nī't ē ixtatā'kaquī'kō'nī't. 32 Palaj tunca
xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n.
Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstoknī't. A'cxni'
xlaca'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jātza' tatucsli
Pablo. 33 Xapuxcu' tropa talacatzuna'jīlh ē palaj
tunca māchi'panīni'nli Pablo ē līmāchī'nīni'lh
kentu' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē
tūchu ixtlahuanī't. 34 Makapitzīn tachi'xcuhuī't
palha' tahuanli catūhuālh ē ā'makapitzīn xtum
tahuampālh. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla
tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata
ixtata'samā'nalh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel.
35 A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac
cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata
ixtamaknīcu'tuntza' tachi'xcuhuī't. 36 Ixlīpō'ktuca'n
ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:
—¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn tachi'xcuhuī't

37 A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo
huanilh xapuxcu' tropa:
—Icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j.
Xapuxcu' huanli:
—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego? 38 ¿Jā hui'x
tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaquī'lh
lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca ti'ya't a'ktā'ti'
mil maknīni'nī'n?
39 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimakxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhuī't.
40 Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'nī'n. Pablo tāyalh jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhuī't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22

1 —Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclītamaktāya na milacatīnca'n.
2 A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:
3 —Quit israelita. Iclacatuncuhuī'lh nac
cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā'
quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh
Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n
quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclīhui'lī na'ictlahua tū
ixla' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit
chuhua'j. 4 Quit xa'iccāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'
Jesús ē xa'iccāmaknīcu'tun. Tachī'n xa'iccālē'n
chi'xcuhuī'n ē puscan ē xa'iccāmānū nac
pūlāchī'n. 5 Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu'
israelitas tzē natahuan ixlīcāna' tū icuan.
Ū'tunu'n quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni'
israelitas xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta
ū'tza' tū tzē xa'iccālīchi'palh tī ixta'a'ka'ī' Jesús
a'ntza' ē xa'iccālīmilh tachī'n nac Jerusalén jā
ixcāmakapātīnīnca.

Pablo cāhuanilh chī līlakpalīlh ixtalacapāstacni'
Hch. 9:1-19; 26:12-18

6 ’Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza',
chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin
quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac
a'kapūn. 7 Ica'kā'lh nac ti'ya't ē ickexmatli
a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Saulo, Saulo,
¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?” 8 Quit
ickelhasqui'nīlh: “¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?”
Quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret tī
hui'x putzatokokeya'.” 9 Tī ixquintatā'a'mā'nalh
nā xlaca'n talaktzīlh taxkaket ē tajicua'nli
ixpālacata jā takexmatli tū quihuanilh tachihuīn.
10 Quit icuanilh: “¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?”
Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac
Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlīpō'ktu tū
natlahua'ya'.” 11 Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh.
Quintapekechi'palē'lh tī ixquintatā'a'mā'nalh.
Chuntza' icchā'uj nac Damasco.

12 ’A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican
Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhuī' Dios ē ixkexmatni'
līmāpa'ksīn. Ixtaca'tzīkō' israelitas xalanī'n nac
Damasco tzeya chi'xcu' ixuanī't. 13 Ananías
quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jīlh ē quihuanilh:
“Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.” Lacapala iclac-
ahuāna'mpālh ē iclaktzī'lh Ananías. 14 Quihuanilh:
“IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x
ē chuntza' nalīca'tzīya' tū ixtalacasqui'nīn ē
nalaktzī'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuīn.
15 Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya'
tū laktzī'nī'ta' ē tū kexpa'tnī'ta'. 16 Chuhua'j, ¿tū
ixpālacata lītamakapalī'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti
ē calīpāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan
mincuenta.” Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī līmacā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas

17 ’Icmimpālh nac Jerusalén ē icquī'orarlīlh
xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. 18 Iclaktzī'lh
Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh: “Calacapala' ē
cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā'
jā cati'a'ka'ī'ca tū līchihuīna'na' quimpālacata.”
19 Icuanilh: “Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī quit
xa'ica'n ixlīpō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac
pūlāchī'n tī ixta'a'ka'ī'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'. 20 Nā
quit xa'icyālh a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī
ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclīca'tzī
tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n
xlaca'n tī tamaknīlh.” 21 Māpa'ksīni' quihuanilh:
“Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina'
xlaca'n tī jā israelitas.” Chuntza' quihuanica
—huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh ixkēsno'kca Pablo

22 Tachi'xcuhuī't jātza' ixtakexmatni'cu'tun
Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:
—¡Canīlh huā'mā' chi'xcu'! ¡Jā līmacuan
natahui'la!
23 Ixtata'sa ē ixtatincxa ixlu'xu'ca'n ē
ixtamākosū pokxni' ixpālacata ixtasītzī'nī't.
24 Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac
cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun ixpālacata
namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū ixpālacata
ixtalīta'sa tachi'xcuhuī't ē ixtalīsītzī'ni' Pablo.
25 A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo
kelhasqui'nīlh capitán tī ixyālh a'ntza':
—¿Chā chuntza' huan nac līmāpa'ksīn? Jāla
kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j
tlahuani'can justicia.

26 A'cxni' huanica huā'mā', capitán laka'lh xa-
puxcu' tropa ē māca'tzīnīlh ē huanilh:
—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu' xla'
tapa'ksī nac Roma.
27 Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē
kelhasqui'nīlh:
—¿Chā ixlīcāna' hui'x xala' nac Roma?
Pablo kelhtīni'lh:
—Ixlīcāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.
28 Xapuxcu' tropa huanli:
—Lhūhua' tumīn icxokonī't na'ictapa'ksī nac
Roma.
Pablo huanli:
—Hasta chī iclacatuncuhuī'lh quit ictapa'ksī nac
Roma.
29 Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh Pablo tī ix-
takēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli a'cxni' ca'tzīlh
ixchī'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

30 Ixlīlakalī xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tūchu
ixpālacata israelitas talīmālacsu'yulh Pablo. Macax-
cutli Pablo. Cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xana-
puxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n scujnī'n. Līminca
Pablo ē hui'līca na ixlacatīnca'n.

23

1 Pablo cālakalaktzī'lh scujnī'n ē huanli:
—Chi'xcuhuī'n, quintā'israelitas, quit quina'cstu
iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios
hasta chuhua'j.
2 Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh
tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:
—Caquilhtu'cstit.

3 Pablo huanilh:
—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquintlahuani'ya' justicia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quimātu'csnī'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.
4 Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:
—¿Tū ixpālacata lacaquilhnī'ya' xla' tī Dios hui'līnī't xapuxcu' pālej?
5 Pablo huanli:
—Chi'xcuhuī'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzo'kni': "Jā tilīchihuīna'na' tī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't."
6 Makapitzīn scujnī'n xlaca'n ixchi'xcuhuī'n saduceos ixtahuanī't ē ā'makapitzīn huampala ixchi'xcuhuī'n fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:
—Chi'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālīmālacsu'yuyāuj ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n nīnī'n.
7 A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlīlh
tī ixtatakēstoknī't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'n
fariseos ē saduceos. 8 Saduceos tahuan jāla cati-
talacastālancuana'nli nīnī'n. Tahuan jā tī ángeles
ē jā tī espíritu. Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'ī' pō'ktu
a'nan. Ū'tza' talālīhuanilh. 9 Ixlīpō'ktuca'n ix-
tata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzīn
mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, tī ixchi'xcuhuī'n
fariseos ē tahuanli:
—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáuj Dios.
10 Ā'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa,
xla' jicua'nli Pablo ixtalālīlaksakamā'nalh. Ū'tza'

cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.
11 Huā'mā' tzī'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:
—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuīna'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

12 A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachihuīna'nli natamaknī Pablo. Talāhuanilh:
—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.
13 Tī chuntza' tahuanli līhua'ca'lh chī tu'pu'xam
chi'xcuhuī'n. 14 Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:
—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j
na'icmaknīyāuj Pablo. 15 Chuhua'j hui'xina'n
ē milīpō'ktuca'n scujnī'n, casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakalī calīmilh Pablo na milacatīnca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej na'icmaknīyāuj.
16 Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzīlh tū ixlīchihuīna'ncanī't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh
Pablo. 17 Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:
—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macsti'na'j.
18 Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':
—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclīmini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j.

19 Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

20 Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talīchihuīna'nī'ttza' natasqui'ni'yān nalīpina' lakalī Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuaniyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun
Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān. 21 Jā
cacākexpa'tni'. Xlaca'n līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n tī taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

22 Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā tī tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

23 Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē cāhuanilh:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzī'sa ē napinā'tit nac Cesarea.
24 Cacākētla'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo.
Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

25 Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:

26 "Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, tī lakachi'xcuhuī'ca'na'.
27 Israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhuīni' Pablo. Ixtamaknīmā'nalh a'cxni'

icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata
icca'tzīlh xla' ixtapa'ksī nac Roma. 28 Quit
xa'icca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata ixtalīmālacsu'yu.
Ū'tza' iclīlē'lh jā tatlahua justicia israelitas.
29 Palaj tunca icca'tzīlh ixtalīmālacsu'yu ixpālacata
ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū laclē'n huā'mā'
chi'xcu' ixpālacata tū nalīmaknīcan o ixpālacata tū
nalīmānūcan nac pūlāchī'n. 30 A'cxni' quit icca'tzīlh
israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī, palaj
tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī
ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalīmālacsu'yulh na
milacatīn. Xmān ū'tza' icuaniyān."

31 Chuntza' chī ixcāhuanicanī't, tropas talē'lh
Pablo ē līminca cā'tzī'sni' nac cā'lacchicni' Antípatris.
32 Ixlīlakalī tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān
kētahui'lāna'nī'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. 33 A'cxni'
tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnap
gobernador Félix ē talīmini'lh Pablo na ixlacatīn.
34 A'cxni' gobernador līkelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap,
xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo. Tahuanilh
xla' xala' nac estado Cilicia. 35 Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīpō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn Félix

1 Ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac
Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh
makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin
ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo.

Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh
Pablo.
2 A'cxni' līminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu
Pablo. Huanilh Félix:
—Señor gobernador, iccāmaxquī'yān
tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj.
Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze
ixpālacata mintalacapāstacni'. 3 Iccāmaxquī'yān
tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix,
tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxquī'yāuj
calhāxcuhuālh. 4 Jā icmāmakchuyīcu'tunān ā'chulā'.
Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān
ē caquinkexpa'tni' macsti'na'j. 5 Huā'mā'
chi'xcu' Pablo jicsmāhuī'nin. Calhāxcuhuālh
chihuīna'makasītzī'lh ixlīpō'ktuca'n israelitas. Xla'
ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos.
6 Xla' lactlahuacu'tun ixlītze xaka'tla' templo.
Quina'n icchi'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj
chuntza' chī huan na quilīmāpa'ksīnca'n. 7 Lisias, tī
xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktīn.
8 Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x.
Hui'x tzē nakelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tzīya'
ixlīpō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.
9 Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanli
pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo. 10 Gobernador
macahuani'lh Pablo nachihuīna'n. Pablo huanli:
—Quit icca'tzī hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni'
lakma'jtza'. Ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na
milacatīn. 11 Hui'x tzē nakelhasqui'nīni'na' palh
ixlīcāna' ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj
icquīlalh nac Jerusalén icquīlaktaquilhpūtalh Dios.
12 Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilak-
tzī'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuhuī't

xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israeli-
tas, ē nūn nac Jerusalén. 13 Xlaca'n jāla cati-
tamālactzeyīlh tū quintaputzāna'nīlh. 14 Tū ixlīcāna'
ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquilhpūta ixDiosca'n
quinatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū
xlaca'n tahuan secta. Quit ica'ka'ī' ixlīpō'ktu
tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican
līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. 15 Chuntza' chī
ta'a'ka'ī' xlaca'n nā chuntza' ica'ka'ī' quit chī Dios
nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze.
16 Ū'tza' iclīhui'līlh na'ictlahua tū tze ē chuntza'
quit na'iclīca'tzī jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn
chi'xcuhuī'n.

17 'Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j
icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā'
limosna ē talakalhu'mān. 18 Xmān huā'mā'
xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn israelitas
xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac
templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus. Jā tī
ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. 19 Palh xlaca'n
tapuhuan quit ictlahuanī't catūhuālh, ixtamilh
huā'tzā' ē ixquintamālacsu'yulh na milacatīn.
20 Catahuanli xlaca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā'
palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuanī't
a'cxni' quilē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu'
israelitas. 21 Tū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā':
A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha':
"Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nīmā'nauj
ixpālacata quit ica'ka'ī' natalacastālancuana'n
nīnī'n."

22 Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n
Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē
cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa,
hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.
23 Félix māpa'ksīlh capitán calē'lh Pablo tachī'n
ē catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē
cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuani'
tū xla' namaclacasqui'n.
24 A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē
Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix
māta'satīnīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī
a'ka'ī'can Jesucristo. 25 Cālītā'chihuīna'nli chī tzej
līlatā'kchokocan ē chī līhui'līcan jāla catitlahuaca
tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios nalīputzāna'n.
Félix jicua'nli ē huanilh:
—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilh-
tamacuj na'icmāta'satīnīni'mpalayān.
26 Félix ixpuhuan Pablo ixmaxquī'lh tumīn
ixpālacata ixlīmakxtekli. Ū'tza' maklhūhua'
ixlīmāta'satīnīni'n ē ixtā'chihuīna'n. 27 A'cxni'
tlahualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobernador.
Tanūlh ixlakxoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix
ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān.
Ū'tza' līmakxtekli Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacatīn Festo

1 Festo chā'lh natanū ixlīgobernador. Ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac
Jerusalén. 2 A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē
israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo
na ixlacatīn Festo. 3 Lhūhua' talakalhu'mān
tasqui'ni'lh Festo camāta'satīnīni'lh Pablo
nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīchihuīna'nī'ttza'
nataka'lhītī nac tej natamaknī. 4 Festo cāhuanilh

Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza'
ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. 5 Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit
līmāpa'ksīn. Palh huā'mā' chi'xcu' tlahuanī't tū
jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

6 Festo tachokolh nac Jerusalén xmān
a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh
nac Cesarea. Ixlīlakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan
justicia. Māta'satīnīni'lh Pablo. 7 A'cxni' milh
Pablo, talītasti'li'lh israelitas tī ixtaminī'ta'ncha'
nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu. Jā
tū ixtamālactzeyī. 8 Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn
xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

9 Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' līkelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pincu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

10 Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchihuīn tū
māpa'ksī César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū
iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā'
hui'x ca'tzīya'. 11 Palh quit ictlahuanī't tū
naquilīmaknīcan, caquimaknīca. Palh jā ixlīcāna'
tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī
ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.

12 Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nī'n ē palaj
tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza'
nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatīn rey Agripa

13 Ā'līstān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey
Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo
nac Cesarea. 14 A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quil-
htamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo
ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'nī't chā'tin chi'xcu' tī tachī'n
makxtekli Félix. 15 A'cxni' quit icquīlalh
nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatīn
xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas.
Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmaknīnīni'lh. 16 Quit
iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n
romanos, xla' jā līsmanī namaknīcan chā'tin palh
jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh.
17 A'cxni' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit jā
ictanajīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia.
Icmāta'satīnīni'lh tachī'n Pablo. 18 A'cxni' tatāyalh
tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit
xa'icpuhuan. 19 Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū
ta'a'ka'ī' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni'
Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. 20 Quit jāla
xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclīkelhasqui'nīlh
Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata
a'ntza' naputzāna'nīcan. 21 A'cxni' Pablo squi'nli
caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksīni' nac Roma, quit
icmāpa'ksīni'lh catachokolh tachī'n hasta a'cxni'
quit tzē na'iclakmacā'n César.

22 Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachihuīn
huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtīca:

—Lakalī nakexpa'ta'.

23 Ixlīlakalī Agripa ē Berenice tamilh tzej
tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā

tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla'
chi'xcuhuī'n. Festo māta'satīnīni'lh Pablo. 24 Festo
huanli:
—Rey Agripa ē milīpō'ktuca'n tī takēstoknī'ta'ntit
huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yālh chi'xcu'
Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā'
chi'xcu', lhūhua' israelitas xalanī'n nac Jerusalén
ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli
canīlh. 25 Quit icpuhuan jā tū tlahuanī't ixpālacata
tzē namaknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksīni'
César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli
na'iclakmacā'n César. 26 Quit jā tū icka'lhī tū
ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā'
chi'xcu'. Ū'tza' iclīlīmin na milacatīnca'n hui'xina'n.
Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatīn hui'x, rey
Agripa, ixpālacata nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza'
quit na'icca'tzī tū na'ictzo'ka. 27 ¿Chī quit
na'iclīmacā'n chā'tin tachī'n palh jā icca'tzī chī
putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn rey Agripa

1 Agripa huanilh Pablo:
—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.
Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē
huanli:
2 —Rey Agripa, iclīpāxuhua ixpālacata quit
na'ictamaktāya na milacatīn ixpālacata ixlīpō'ktu
tū quintalīmālacsu'yu israelitas. 3 Hui'x lakapasa'
ixlīpō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n israelitas
ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclīsqui'ni'yān
caquinkexpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlīlatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'

4 ’Ixlīpō'ktuca'n israelitas taca'tzīkō', a'cxni'
quilīka'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclīlatlā'huan
nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'i'tātca'n. 5 Xlaca'n
taca'tzī ē, palh tahuancu'tun, tzē natalīmāsu'yu
makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos,
xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n ā'chulā' xapalha'
ē jā ixlīpō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas.
6 Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca ixpālacata quit
ica'ka'ī' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza'
chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n. 7 Quina'n,
israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' lītā'timīn
tī ixka'hua'chan Israel ixtahuanī't. Quilīpō'ktuca'n
ica'ka'ī'ni'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza'
iclīlaktaquilhpūtayāuj Dios tzī'sa ē cā'cuhuīni'.
Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'ī'ni' Dios
namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalīmālacsu'yu
israelitas. 8 ¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'kā'ī'yā'tit
Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

Pablo cāhuanilh chī ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka'ī'

9 ’Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh
xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac
Nazaret. 10 Chuntza' ictlahualh nac Jerusalén.
Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxquī'lh
līmāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac
pūlāchī'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit
xa'iclīca'tzī a'cxni' ixcāmaknīcan. 11 Maklhūhua'
quit xa'iccāmakapātīnīn ē chuntza' quit
xa'iccāmāmakxtekēcu'tun chī ixta'a'ka'ī'ni'nī't
Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīpō'ktu
ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasītzī' ē

xa'iccāputzatokoke hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo
Hch. 9:1-19; 22:6-16

12 ’Ū'tza' xa'iclī'a'mā'lh nac Damasco.
Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxquī'nī't
līmāpa'ksīn ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē
xa'iccālīputzatokoke. 13 Na'icuaniyān hui'x,
rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuanī't
xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket
tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka
ē jā chi'chini'. Quilītamacsti'lilh quit ē nā tī
ixquintatā'a'mā'nalh. 14 Quilīpō'ktuca'n ica'kā'uj
nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū
quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo,
¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'? Chu tlakaj
quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin
cahuāyuj a'cxni' chi'nta qui'hui' tū lītlakalē'ncan.”
15 Quit icuanli: “¿Tīchu hui'x, Chi'xcu'?” Māpa'ksīni'
quihuanilh: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya'.
16 Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n
hui'x. Quit iclacsacnī'ta'n ē naquintā'scuja ē
nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclītasu'yuni'n ē chī
na'iclītasu'yuni'yān. 17 Na'icmakapūtaxtūyān tī
israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān.
18 Na'iccāmacā'ni'yān ixpālacata nā xlaca'n
natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua'
ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē
nata'a'kapūtaxtu na ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'
ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yān
naquinta'a'ka'ī'ni' quit ē chuntza' ixcuentaca'n
nacāmāsputūnu'ni'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan

lactze chī ixlīpō'ktuca'n tī quinta'a'ka'ī'ni' quit.”
Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

19 ’Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey Agripa. Quit
ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala'
nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. 20 Quit
xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco
ē ā'līstān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlīpō'ktuca'n
xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā
israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n
ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī
tī talakpalīnī't ixtalacapāstacni'ca'n.” Chuntza'
xa'iccāhuani. 21 Ū'tza' quintalīchi'palh israelitas
xaka'tla' nac templo ē ixquintamaknīcu'tun.
22 Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Ū'tza'
iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān
iclīchihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū
tahuanli a'kchihuīna'nī'n na'a'kspula. 23 Xlaca'n
tahuanli ixlacasqui'nca napātīni'n Cristo ē nanī
ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē chuntza'
nacāmāca'tzīnīcan tū ixlīcāna' tī israelitas ē nā tī jā
israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'ī'nīcu'tun Agripa

24 Chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Festo huanli
palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tnī'ta'.
Ū'tza' līmakachuya'yān.

25 Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlīcāna' tū
icuan. 26 Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'.
Ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n.

Quit tzej icca'tzī nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit
iclīchihuīna'n tū jā tzē'k tlahuacanī't. 27 ¿Ē hui'x,
rey Agripa, a'ka'ī'ya' tū tahuanli a'kchihuīna'nī'n
xalanī'n makāstza'? Quit icca'tzī a'ka'ī'ya'.
28 Agripa huanilh Pablo:
—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn
naquilīmā'a'ka'ī'nī'ya'.
29 Pablo huanli:
—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua'
tachihuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī
quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlīpō'ktuca'n
tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā
cacāmacachī'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.
30 Tatāyakō'lh ixlīpō'ktuca'n, rey ē gobernador
ē Berenice ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh.
31 Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:
—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū ixpālacata
nalīmaknīcan o nalīchī'can.
32 Agripa huanilh Festo:
—Palh huā'mā' chi'xcu' jā ī'squi'nli naputzāna'nī
César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

1 A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān
nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn tachī'nī'n
tamacamaxquī'lh chā'tin capitán tī ixuanican
Julio. Xla' ixmāpa'ksī batallón tū huanican
Augusto. 2 Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac
Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh
nac makapitzīn cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni'
barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica,
a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. 3 Ixlīlakalī

icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej
ixtā'lālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo.
Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n.
4 Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha'
quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn
Chipre a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't.
A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'.
5 Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn
jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira,
a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.
6 A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco
xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia.
Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza'
icpū'a'mpalauj. 7 Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu
a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj
ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmāmakchuyīn
ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na
ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j
ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'.
8 Jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta.
Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j
cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

9 Makās ictamakapalīuj ē ixmimā'lhtza' lonkni'.
Ū'tza' ixlījicua'ncan ixpū'a'ncan barco. Pablo
cāmaxquī'lh talacapāstacni' 10 ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā'
na'a'nāuj, huī'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua'
namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā'
barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

11 Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh
piloto ē ixtēcu' barco. 12 A'ntza' jāla ixmakxtek-
can barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua'

talīhualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān barco

13 A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur,
tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh
ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta.
14 Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū
ixuanican Nordeste. 15 Ū'ni' sno'kmaxquī'lh
xcān barco ē jā quincāmakxtekni' na'ica'nāuj jā
xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan.
Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. 16 Ictētaxtūj na
ixlacatzuna'j a'ktin pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican
Clauda. A'ntza' jātza' palha' ixquincāsno'kān
ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū
xa'icsakalīmimā'nauj. 17 A'cxni' ixmojōcanī'ttza'
pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchī'ca barco.
Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyalh nac cā'cucujnu'
tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu'
barco tū ixlīsno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh
quincālē'n ū'ni'. 18 Ixlīlakalī xaxiyālh xcān ē
ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh
talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jātza' tzi'nca
līhualh barco. 19 Ixlīlakalī huampala iclīmaka'uj
quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh
nac barco. 20 Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē
jā iclaktzī'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus

ī'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclīca'tzīyāuj palh
xa'iclaktaxtūj.
21 Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyalh
na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:
—Chi'xcuhuī'n, ixquilākexmatni'uj. Palh jā
ixtaxtucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan
huā'mā' lījicua' ē jā tū ixtimakasputui. 22 Chuhua'j,
jā calīpuhua'ntit. Hui'xina'n jā tī chā'tin catinīlh,
masqui casputli tzamā' barco. 23 Tzamā' huā'
kōtan tzī'sa quit quintasu'yuni'lh chā'tin ángel tī
Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' tī quimāpa'ksī
ē tī ictā'scuja. 24 Ángel quihuanilh: "Hui'x, Pablo, jā
caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César.
Milīpālacata, Dios nacāmakapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī
tatā'tojōmā'nan nac barco." Chuntza' quihuanilh.
25 Chuhua'j, chi'xcuhuī'n, jā calīpuhua'ntit. Quit
iclīpāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī
quihuanica. 26 Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā
pu'nahuī'lh macsti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.
27 A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanī't palha' ū'ni'.
Hua'chi i'tāt tzī'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n
xaxiyālh xcān jā huanican Adria. Marineros
tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jīmā'nalh
nac a'ktin ti'ya't. 28 Talhcālh ixlīpūlhmā'n
xcān ē pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't.
Lacapunchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza'
pu'xamatojon metro ixuanī't. 29 Ixtajicua'n
palhāsā' ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza'
talīmojōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca līcā'n xala'
na ixchakēn barco ē chuntza' tzē talīyāhualh barco.
Taka'lhīlh hasta a'cxni' xkakalh. 30 Marineros
ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu chī
ixtamojōmā'nampālh nac xcān xalactzinca līcā'n

xala' na ixquini' barco tū nalītāya barco. Xmān
ta'a'kskāhuī'nilh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pūtacutnu'.
31 Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamā' chi'xcuhuī'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtaxtutit.

32 Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

33 A'cxni' ī'xkakamā'lhtza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā
huā'ya'nī'ta'ntit ē jā lhtatanī'ta'ntit. 34 Iccāhuaniyān
cahuā'ya'ntit ē chuntza' tli'hui'qui nahuanā'tit.
Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin
miya'jca'n.

35 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh
pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios na
ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh
huā'yan. 36 Ixlīpō'ktuca'n jātza' ixtalīpuhuan ē nā
tahuā'yalh. 37 Quina'n quilīpō'ktuca'n a'ktu' ciento
ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan tī xa'ictojōmā'nauj nac
barco. 38 A'cxni' ixtahuā'yanī'ttza', tamaka'lh trigo
nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

39 A'cxni' xkakalh, marineros jā ixtalakapasna'n
tzamā' nac ti'ya't. Talaktzī'lh jā ixquīpātanūnī't
mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh
ixtamālacatzuna'jīlh a'ntza' barco. 40 Tacā'tu'cxli
lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca
līcā'n ē chuntza' tzē tasakā'līlh barco. Taxla'jalh
xalāsu' ixlīkosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu'
xala' ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n
ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. 41 Talaknūlh

nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyalh ē
jātza' la tasakā'līlh. Ixlīsnū'n xcān mālakuanīlh
ixchakēn barco. 42 Tropas ixtamaknīcu'tun
tachī'nī'n ē chuntza' nūn chā'tin natasuāyanatacuta
nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la. 43 Capitán
ixmakapūtaxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā līmakxtekli
nacāmaknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī tzē ixtasuāyanan
xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'lh nac
ti'ya't. 44 Māpa'ksīni'lh makapitzīn catapūtacutli
lhta'ca'la' ē makapitzīn catapūtacutli xalacpītzun
barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē
ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n.

28

Pablo nac Malta

1 A'cxni' xa'ica'kapūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj
pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican Malta. 2 Xalanī'n
a'ntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'lh xcān ē
ixlonknu'n. Tahui'līlh macscut. Quincātahuanin
ca'icskō'nui. 3 Pablo putzalh makxpātin qui'hui'.
A'cxni' ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi
lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh
Pablo. 4 A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua'
chī ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' maknīni'nī't. Masqui a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē chuntza' nalīxokoni' Dios.

5 Pablo tincxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā
tū lani'lh. 6 Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh
jā ī'xcanī't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj
tunca taka'lhīlh. A'cxni' talaktzī'lh jā tū lani'lh, ē
tapuhuampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chi'xcu'.

7 Lacatzuna'j ixuī'lh ixti'ya't xapuxcu' chi'xcu'
xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza'
quincāhui'līn na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē
lhūhua' quincātlahuani'n tū tze. 8 Ixtāta' Publio
ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin.
Pablo laka'lh ē orarlīlh ē hui'līni'lh ixmacan ē
mātzeyīlh. 9 A'cxni' mātzeyīlh, tamilh ā'makapitzīn
huampala ta'jatatlanī'n tī ixtahui'lāna'lh nac
Malta. Nā cāmātzeyīca. 10 Lhūhua' talakalhu'mān
quincātatlahuani'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n
tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasquī'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

11 Ixlī'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin
barco tū ixtachokonī't na ixlacatzuna'j Malta
ixlīpō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac
cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'canī't nac barco
ixlīlakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē
Pólux. 12 Icchā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj
tu'tuma'j. 13 A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj.
Ā'līstān icchā'uj nac Regio. Ixlīlakalī lalh ū'ni' nac
sur. Ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. 14 A'ntza'
iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n
quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon
quilhtamacuj. Ā'līstān ictaxtupalauj na'ica'nāuj
nac Roma. 15 Ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' tā'timīn nac
Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē
tamilh hasta nac lītamāuj Apio ē nā jā huanican
Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni'
cālaktzī'lh Pablo maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios
ē ka'lhīlh tapāxuhuān. 16 A'cxni' icchā'uj nac
Roma, capitán cāmacamaxquī'lh tachī'nī'n xapuxcu'
maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko
ixlīmān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lha.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

17 Ixlītu'tuma'j Pablo cāmāta'satīnīni'lh
xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni'
talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n israelitas, quit jā tū
iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze nūn
ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū
ictlahuanī't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chi
chā'tin tachī'n na ixlīmāpa'ksīnca'n romanos nac
Jerusalén. 18 Romanos quintakelhasqui'nīlh
ē jā tū tamaclalh tū tzē naquilīmaknīcan.
Ū'tza' ixquintalīmakxtekcu'tun. 19 Israelitas
jā talacasqui'nli naquimakxtekcan. Ū'tza'
iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nīca na ixlacatīn
César, masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na
quincā'lacchicni'. 20 Ū'tza' iccālīmāta'satīnīnī'ta'n
hui'xina'n. Xa'iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ē
xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'ī'
nacāmālacastālancuanīcan nīnī'n. Nā quit chuntza'
ica'ka'ī'. Ū'tza' quilīmacatūpixchī'canī't.

21 Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanilh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap
mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac
Judea, jā tū quincātahuaninī'ta'n mimpālacata.
22 Iclacasqui'nāuj caquilāhuaniuj tū hui'x
puhua'na'. Icca'tzīyāuj chī calhāxcuhuālh huancan
jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.

23 Tzamā' quilhtamacuj tū ixlīlacsaccanī't,
ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo.
Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuīna'n chī
māpa'ksīni'n Dios. Cātā'chihuīna'nli hasta jā
tzī'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huan ixtachihuīn
Dios ixpālacata Jesús jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn

tū maxquī'ca Moisés ē jā huanican profetas.
Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīcu'tunli ixpālacata
Jesús. 24 Makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'nalh ē
ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'lh. 25 Chuntza' jā a'ktin
ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuanī't. Tatzuculh ta'a'n.
A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Espíritu Santo huanli tū ixlīcāna' a'cxni' māchihuīnīlh a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapana'ca'n:

26 Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhuī't:
Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catica'tzītit tū huanicu'tun;
nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catitlahua'tit tū laktzī'nā'tit.
27 Jā tū tamakca'tzī na ixlīstacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuhuī't.
Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talīkexmata.
Ixlakastapunca'n jā talīlaktzī'n.
Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.
Jā taca'tzī tū huanicu'tun.
Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

28 Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuanilh:
—Caca'tzītit hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' chī Dios makapūtaxtūnu'n. Xlaca'n natakexmata.
29 A'cxni' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', israelitas
ta'a'lh ē ixtalīkelhachihuīna'ntēlha.
30 Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic
jā ixsācua'nī't. Ixcāmakamaktīni'n ixlīpō'ktuca'n tī
ixtalakmin. 31 Ixcāhuani chī Dios māpa'ksīni'n.
Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na
ixlacatīnca'n ē jā tī chā'tin ixmāmakchuyī.

Xasāsti' **testamento (Xatze tachihuī**n **ixpā**lacata **Jesucristo)**

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354